

МОБИЛНОСТ

E-MAIL: CONTACT@MOBILNOST.MK

WWW.MOBILNOST.MK

БРОЈ 96, ОКТОМВРИ 2020

МИЈ РАЦЕ
ДРЖИ
РАСТОЈАНИЕ
НОСИ МАСКА

МОБИЛНОСТ

ГЛАСИЛО НА НАЦИОНАЛНИОТ СОЈУЗ НА ЛИЦА СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ НА МАКЕДОНИЈА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Издавач:
МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Уредувачки одбор:
Главен и одговорен уредник:
Бранимир Јовановски

Одговорни уредници:
Митко Фидановски
д-р Нико Јанков

Издавачки совеш:
Бранимир Јовановски
д-р Нико Јанков
Елица Трпковска
Стеван Ангелески
Буран Бала
Дејан Гоѓиевски
Велибор Јакимовски
Дивна Таневска
Михајло Михајлов
Горан Здравков
Горан Войновски

Лекијор:
Валентина Бачваровска

Агреса:
Национален сојуз на
лица со телесен инвалидитет
Мобилност Македонија
Ул. „11 Октомври“ бр. 42/а – Скопје
Тел: (02) 3 211 280

Жиро сметка:
300000000106445
Комерцијална Банка

Печатено во 1200 примероци
Излегува тримесечно
Број 96, Октомври 2020
Со решение бр. 01-483/2 од
16.05.1994 год. весникот
„Феникс 86“ е записан
во регистарот на весниците

Дизајн и компјутерска подготтовка
Далибор Јовановски

Печаш:
„Фокус прнт“ – Скопје

Весникот е бесплатен.

• Содржина	2
• Збор на уредникот	2
• Одржани четири седници на управниот одбор на Мобилност Македонија	3
• Барање до Владата на РС Македонија во однос на четвртиот пакет економски мерки	4
• Мобилност Македонија на работен состанок со Министерката за образование и наука, Мила Царовска	4
• Мобилност Македонија и ЦОП „Славеј“ одржаа тематска работилница за стандардни лесни и активни инвалидски колички	5
• Важна информација за корисници на електронски картички за ослободено плаќање на патарина	5
• Тематска работилница за протетика	6
• Мобилност Македонија го одбележа 6 октомври - светскиот ден на лицата со церебрална парализа	7
• Денови на одбележување на мултиплекс склероза и параплегија	10
• Компанијата Адинг со донација за реновирање на објектите на Мобилност Македонија за закрепнување и рехабилитација во Охрид	11
• Отворено инклузивно игралиште во Штип	11
• Мобилност Македонија на втора сесија во рамките на програмата „Регионални форуми во Заедницата“ во скопскиот плански регион	12
• Мобилност кочани шампион на знаење за 2020 година	12
• Далеку е Кина	14
• Наградна игра	15
• Предвремени парламентарни избори 2020 - Мобилност Македонија со учество на свој член во ДИК	16
• Почитување на другите	17
• Презентација и едукација во областа на фитомедицината со д-р Драган Јованов	18
• Распределба на помош за лекови и ортопедски помагала	19
• Донација на Црвен Крст - Битола	19
• Информативна работилница на „Инклузива“	20
• Прослава на 8 март	20
• Пристапност - ОСВРТ	20
• Пристапност со „Алтер трип“	21
• Проект на Мобилност Скопје со град Скопје „Креирај, создавај, мотивирај“	22
• Проектен форум на општина Битола	24
• Проектен форум на општина Битола	24
• Одржана седница на собрание на Мобилност Куманово и тестирање за републички квиз-натпревар	25
• Управен одбор и собрание на „Мобилност Битола“	25
• Креативна работилница во Битола	26
• Втора градска трка „Трчај бе“ во Битола	26
• Квалификации за републичкиот квиз-натпревар	27
• Меморандум за соработка со „Жар Преспа“	27
• ИМ Меморијам почина Мирко Костовски од Битола, последниот домар на Копанки, Планина, алпинист и спортист	28
• Интернет состанок на југоисточниот подрегион на европскиот параолимпски комитет	28
• Одржано државно првенство во атлетски повеќебој	29
• Државно првенство во шах за лица со телесен инвалидитет	31
• Одржано државно првенство во стрелашишто	31
• Одржано државно првенство во шах на параолимпскиот комитет на Северна Македонија	33
• Работен состанок со дриума Владимира Координатор за односи со национални параолимпски комитети, Токио 2020	34
• Видеоконференција со претседателите на параолимписките комитети од југоисточниот регион на ЕПЦ	34
• Видеоконференција на претседателот на ИПЦ со националните параолимпски комитети од Европа	35

Почитувани членови,

2020 година ќе остане во мрачни сеќавањата на човештвото како година кога се случи пандемија на коронавирус наречен ковид-19, вирус со сериозни, дури и смртни последици врз здравјето на луѓето, вирус кој целосно го трансформира животот на луѓето на целата планета, секако не заобиколувајќи ја ни нашата држава. Се променија многу работни и образовни навики, се промени социјалното однесување меѓу луѓето, се воведоа маски за лицето, задолжително држење физичко растојание од најмалку два метра, зачестена дезинфекција на рацете и на просторот што го користиме, промена на навиките во однесувањето на кои не бевме навикнати, но навики кои и ден-денес се покажаа како единствено ефикасно орудие за намалување на можноста од ширење на инфекцијата и практичен обид да се стави точка на овој неубав начин на живот со тешки последици, како по здравјето на луѓето, така и врз севкупната економија и буџетот на државата.

„Мобилност Македонија“ и во такви услови продолжи да се грижи за здравјето и безбедноста на лицата со телесен инвалидитет, најнапред почитувајќи ги мерките кои ги донесе Владата на РС Македонија, ги затвори своите канцеларии и го информира членството да комуницира по пат на телефон или електронска пошта за сите прашања и потреби, потоа објавувавме информации и телефонски броеви на кои лицата кои потешко се движат можеа да повикаат одредени сервисни служби за достава на храна и лекови во домашни услови, комуницираме со Владата и со институциите на државата преку најразлични барања, од барање да се прошири листата на хронични болести со дијагнози кои се ослободени од работни обврски со дијагнозите: мултипл склероза, поради намален имунитет, пред сè од интерферонска терапија, како и за дијагнозите параплегија и квадриплигија, односно за сите лица кои се движат исклучиво со инвалидска количка (без оглед на дијагнозата), бидејќи кај нив практично е невозможно да се одржува хигиената на рацете, поради начинот на движење и постојано допирање на обратите на тркалата кога се движат по јавни површини. Потоа откако се воведе мерката карантин, доставивме барање за утврдување на посебен режим за движење на лицата со инвалидност во услови на карантин. Активно учествувавме со наш претставник на седници и активности на ДИК во предизборниот и изборниот период со цел да се обезбедат услови за пристап до гласачките места и да се заштитат нашите членови кои ќе се одлучат да излезат на гласање во услови на пандемија од коронавирус. Доставивме барање за одобрување на протоколи за одржување на настани од Програмата за работа на сојузот во услови на ковид-19 до Комисијата за заразни болести, и многу други барања, сè до последното барање упатено до Владата на РС Македонија, во четвртиот пакет на економски мерки, во делот на доделување платежни картички со износ од 6.000,00 денари на граѓаните, покрај наведените во пакет-мерката, да бидат вклучени и лицата со инвалидност приматели на: постојана парична помош; посебен додаток и социјална помош. Овие лица со инвалидност припаѓаат на групата социјално-ранлива категорија, со минимални примања или без примања, со сериозни телесни оштетувања и зголемени трошоци за живот заради набавка на лекарства и плаќање на други социјални услуги. Се надеваме дека Владата, во духот на изградба на едно општество за сите, позитивно ќе одговори на нашето барање, а ние како Ваш сојуз и натаму безрезервно ќе се залагаме за подобрување на Вашите права.

Б. Јовановски

ОДРЖАНИ ЧЕТИРИ СЕДНИЦИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Мобилност Македонија, во услови на пандемија од корона вирусот, одржа три седници на ZOOM платформата и една седница во живо, на кои донесе одлуки од значење за натамошното работење и функционирање на членовите.

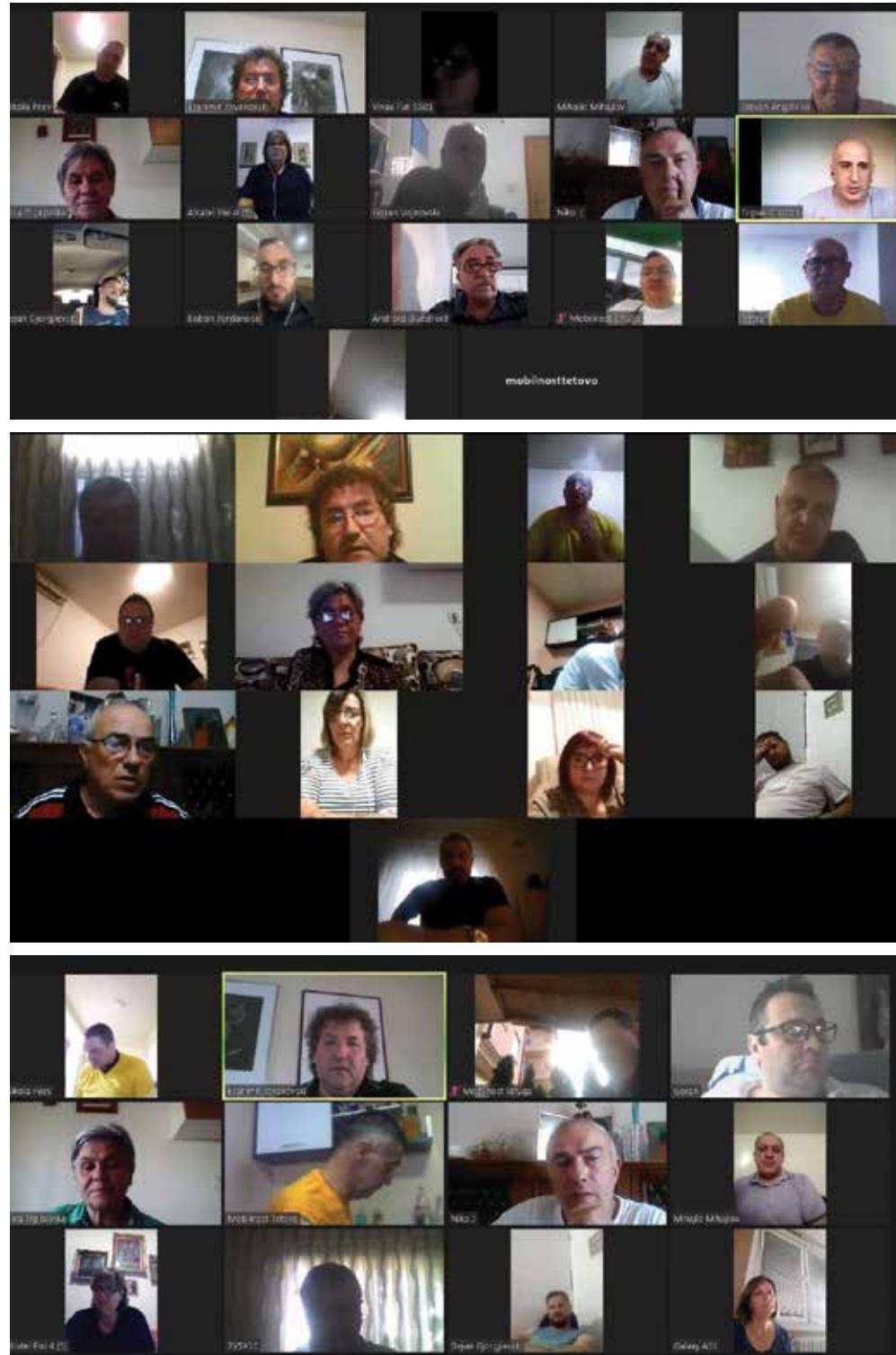
Седниците на Zoom платформата беа одржани на 25.05.2020 година, на 30.06.2020 година, и на 11.08.2020 година и на истите беа донесени одлуки за започнување со реновирање на објектите за опоравок и рехабилитација во Охрид, за што пак претходно беше донесена одлука оваа година да не се користат заради опасноста од ширење на COVID-19, а подоцна и за текот на работите и преземените чекори за реализација на реновирањето. Беше формирана Комисија за спроведување на реновирањето на објектите и на истата и беа пренесени надложностите да управува и одлучува целосно во сите сегменти од процесот на реновирање, од прибирање на понуди, преку избор на најповолен понудувач, следење на текот на работењето, демонтирањето, рушењето, поставување на новите материјали, па се до подготвување на финален извештај за извршената работа. На седницата во живо, одржана на 09.07.2020 година беа потврдени одлуките донесени по електронски пат и даден извештај за до тогаш спроведените активности на Комисијата за реновирање на објектите за опоравок и рехабилитација во Охрид, како и за спроведените конкурси за вработување на стручни лица во здруженијата во Кочани и Скопје.

Беше истакнато дека и во овие тешки услови на работење, со зголемен ризик од заболување, нашите стручни лица во сојузот и во здруженијата, членки на Мобилност Македонија, успешно ја обавуваа својата работата, беа проактивни во однос на информирање на членството за објавените мерки за самозаштита од инфицирање, објаснување на членовите за посебниот режим на движење во услови на карантин, за контактите на организациите кои нудеа сервисни услуги и доставуваа артикли на домашна адреса за потешко подвиж-

ните лица, како и за сите неопходни прашања, издавање на потврди, зачленување, поднесување на документација за ослободување од плаќање на члана-рина, и други активности неопходни

за што е можно понормално функционирање на организациите во услови на COVID-19.

Б.Јовановски

БАРАЊЕ ДО ВЛАДАТА НА РС МАКЕДОНИЈА ВО ОДНОС НА ЧЕТВРТИОТ ПАКЕТ ЕКОНОМСКИ МЕРКИ

Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – „Мобилност Македонија“, се обрати до Владата на Република Северна Македонија со барање во четвртиот пакет економски мерки, во делот на доделување платежни

картички со износ од 6.000,00 денари на граѓаните, покрај наведените лица во пакет-мерката, да бидат вклучени и лицата со инвалидност приматели на:

- постојана парична помош
- посебен додаток и
- социјална помош.

Овие лица со инвалидност припаѓаат на групата социјално-ранлива категорија, со минимални или без примања, сериозни телесни оштетувања и зголемени трошоци за живот заради набавка на лекарства и плаќање на други социјални услуги.

Инаку, лицата со телесен инвалидитет кои се социјално загрозени, вработени со ниски месечни плати, студенти, кои се пензионери или, пак, се водат како пасивни невработени лица, веќе се опфатени со понудените мерки.

Б.Јовановски

МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА НА РАБОТЕН СОСТАНОК СО МИНИСТЕРКАТА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА, МИЛА ЦАРОВСКА

На 25.9.2020 година, во балонот на хотел „Александар палас“, во Скопје, претставници на „Мобилност Македонија“ присуствуваа на работна средба што ја одржа министерката за образование и наука, Мила Царовска, со претставници на над 30 граѓански организации, со кои дискутираше за заедничките цели и приоритети и можноста за соработка во реформите на образованието.

„Граѓанските организации се и ќе продолжат да бидат наш важен партнери во сите значајни процеси во општество то, меѓу кои е и образованието. Убедена сум дека поголемиот дел од вас работат или се вклучени во различни процеси и креирање политики за подобрување и унапредување на образованието и очекувам дека ќе најдеме простор за заедничка соработка“, рече Царовска.

Претставниците на граѓанските организации најавија дека имаат интерес за соработка со МОН во делот на развој на инклузивно образование, реформите во образованието, вклучувањето на младите во реформите поврзани со квалитетна настава и подобрување на младинскиот стандард, како и во обезбедувањето на квалитетни учебници.

пацијата за школување, се само едни од приоритетите на кои ќе ставиме акцент при поднесувањето на предлогите за измена и дополнување на законската материја од оваа област.

Исто така ќе бараме да се конституира Националниот совет за високо образование и научно-истражувачка дејност, кој во согласност со член 128, став 1, алинеја 2, од Законот за високо образование, треба да предложи уредба

Ова министерство е од исклучително значење за младите со телесен инвалидитет кои допрва треба да го довршат своето образование во сите степени од истото. Пристапноста на објектите во кои се изведува наставата од основно до високо образование, асистентите во наставата, ослободувањето од партици-

со која се утврдува правото на лицата со инвалидност да бидат ослободени од партиципација за студирање, а која ја донесува Владата на Република Северна Македонија. Со ова конечно ќе се реши и унифицира ова право за лицата со телесен инвалидитет.

Б.Јовановски

МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА И ЦОП „СЛАВЕЈ“ ОДРЖАА ТЕМАТСКА РАБОТИЛНИЦА ЗА СТАНДАРДНИ ЛЕСНИ И АКТИВНИ ИНВАЛИДСКИ КОЛИЧКИ

На 28. 2. 2020 година, во 13 часот, во просториите на Центарот за ортотика и протетика „Славеј“ - Скопје, беше одржана тематска работилница со стручна презентација од вработените протетичари во „Славеј“ на тема: „Измени во

Индикации утврдени во списокот на ортопедски помагала за стандардна лесна инвалидска количка

Стандардна лесна инвалидска количка	Потврда од 1. физијатар или ортопед и 2. физијатар, ортопед, неуролог, хирург. Одобрена за склопување од физиот.	36	60	60	30.119,00	Осигурени лица со: - Пречки на движежа на мускулите (G71.2; G71.3; G71.5; G71.7; G71.8; G71.9); - Церебрална парализа (G80.0; G80.00; G80.01; G80.02; G80.03; G80.09; G80.3; G80.4; G80.8; G80.9); - Парализи (G82.0; G82.1 и G82.2); - Терапијетки (G82.3; G82.4 и G82.5); - 289.5 Стевнат недостиг на нога до под колено; - 289.7 Стевнат недостиг на двета долни екстремитети и тое било нико освен пристап на ногите (надворешно) (надворешно) (кој не може да се постави протеза); - 289.8 Стевнат недостиг на горни и долните екстремитети (кој не може нико) (кој не може да се постави протеза); - 289.9 Стевнат недостиг на екстремитет (неозначено) (доколку то не може да се постави протеза);
-------------------------------------	--	----	----	----	-----------	---

Правилникот за ортопедски помагала во делот на инвалидските колички и понуда на ЦОП „Славеј“ - Скопје“.

Во присуство на триесетина членови од здружениите членки на „Мобилност Македонија“, беа појаснети критериумите кои потенцијалните корисници мораат да ги исполнат при аплицирање за остварување на право на стандардна лесна и активна инвалидска количка, како и за понудата од лагерот на ЦОП „Славеј“.

Канцеларите на „Мобилност Македонија“ и здружениите членки, како и стручните лица од Центарот за ортотика и протетика „Славеј“ им стојат на располагање на потенцијалните корисници на услуга за совет и појаснување секој работен ден од 9 до 16 часот.

Б. Јовановски

ВАЖНА ИНФОРМАЦИЈА ЗА КОРИСНИЦИ НА ЕЛЕКТРОНСКИ КАРТИЧКИ ЗА ОСЛОБОДЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ПАТАРИНА

Почитувани,

„Мобилност Македонија“ доби допис од Зоран Китанов, директор на ЈСДП, кој се однесува на непочитување на правилата под кои им се издадени електронските картички за нашите членови, односно иските ги злоупотребуваат.

Со оглед на тоа дека одземањето на картичките е трајно, ги молиме членовите внимателно да го прочитаат текстот и да се придржуваат стриктно кон правилата под кои им се издадени електронските картички.

Со имплементирањето на електронскиот систем за наплата на патарина и негово почнување со работа на Наплатните станици од Коридор-10, сега сме во можност за детално следење и проверка и на сите електронски картички кои се издадени во согласност со сличенот 66 од Законот за Јавни патишта на лица, кои по основ на инвалидитет ги исполнуваат условите за ослободување од плаќање на патарина.

Имено, преку секојдневните прегледи и процеси на верификација на сите транзити, забележано е дека некои корисници не ги почитуваат правилата под кои им се издадени електронските картички, односно иските ги злоупотребуваат.

Секоја една електронска картичка, издадена по основ на ослободување на

инвалидно лице, е персонализирана со податоците од имателот (инвалидното лице), како единствен сериски број на уредот, име и презиме, модел на патничко моторно возило, боја на возилото како и регистарските таблички на возилото.

При поминување на наплатните станици, лицето кое управува со возилото ослободено од плаќање на патарина и лицето за кое се однесува ослободувањето по основ на инвалидитет и е задолжително присутно во возилото, должни се да ја приложат електронската картичка и само на тој начин ќе можат да поминуваат слободно на патарина, односно ќе бидат ослободени од плаќање. При секоја друга промена на возилото, инвалидното лице е должно до Здружението, во кое е член, да достави документација со која се потврдува

промената на возилото, кое ќе биде регистрирано и во нашиот систем и потоа ќе може истото да се движи слободно, што значи дека електронската картичка е издадена на инвалидното лице со регистрирана само една кола т.е. една регистарска табличка.

Од причина што за дел од издадените картички е констатирано дека постојат злоупотреби при употреба на истите, односно еден уред го користат повеќе возила, дури и возила со странски регистарски таблички. Ве известуваме дека е потребно во најкраток можен рок да ги известите Вашите членови дека за секоја злоупотреба на електронската картичка ќе бидат преземени законски мерки и санкции.

Б. Јовановски

ТЕМАТСКА РАБОТИЛНИЦА ЗА ПРОТЕТИКА

На 21. 2. 2020 година, во 13 часот, во просториите на Центарот за ортотика и протетика „Славеј“ - Скопје, беше одржана тематска работилница со стручна презентација од вработените протетичари во „Славеј“ на тема: „Измени во Правилникот за ортопедски помагала во протетика и понуда на ЦОП Славеј-Скопје“.

Во присуство на триесетина членови од здружението членки на „Мобилност Македонија“, беа појаснети критериумите кои потенцијалните корисници мораат да ги исполнат при аплицирање за остварување на право на софистициирани компоненти за изработка на протези, како и за понудата на тие компоненти од лагерот на ЦОП „Славеј“.

Во објавените слики од настанот има слайдови на кои истите се објаснети.

Мобилност Македонија и ЦОП „Славеј“ им стојат на располагање на потенцијалните корисници на услуга за совет и појаснување секој работен ден од 9 до 16 часот.

Б. Јовановски

МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА ГО ОДБЕЛЕЖА 6 ОКТОМВРИ - СВЕТСКИОТ ДЕН НА ЛИЦАТА СО ЦЕРЕБРАЛНА ПАРАЛИЗА

На 6.10.2020 година, во големата сала на ДХО „Даре Џамбаз“ во Скопје, со почеток во 11 часот, со присуство на триесетина претставници на здружениите членки на „Мобилност Македонија“, како и други поканети гости, беше пригодно одбележан 6 Октомври - Светскиот ден на лицата со церебрална парализа.

На настанот, во протоколарниот дел, покрај претседателот на Националниот сојуз на лицата со телесен инвалидитет на Македонија – „Мобилност Македонија“, Бранимир Јовановски, говореа и поканетите гости: Енвер Хусејин, заменик-министр за труд и социјална политика; Милан Живковиќ, советник на премиерот за труд и социјална политика; Даниела Стојановска-Цинговска, советник на директорот на ФЗОМ за ортопедски помагала; Горан Чаловски, директор на Центарот за ортотика и протетика „Славеј“; и претставникот на лицата со церебрална парализа, Горан Стојчески. На настанот присуствуваше и потпретседателот на комисијата за ортопедски помагала при ФЗОМ, Фатон Мемети.

Настанот беше проследен од голем број новинари и телевизиски куки, за што искрено им се заблагодаруваме, бидејќи благодарение на нив, нашиот глас допира до граѓаните и придонесува за подигање на нивото на јавната свест за лицата со телесен инвалидитет.

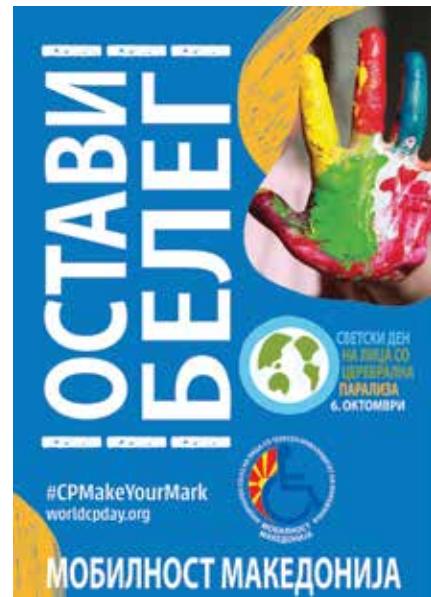
„Денес е 6 Октомври. На 6 октомври секоја година, поединци, семејства и организации го одбележуваат Светскиот ден на лицата со церебрална парализа со споделување на приказни

преку социјалните медиуми, организирање на разни настани и облекување во зелена боја. Преку одбележување на Светскиот ден на лицата со церебрална парализа можеме да изградиме свест за тоа што е церебралната парализа, како е предизвикана и како раното откривање и интервенција се клучот за подобрување на резултатите и состојбата на лицата со церебрална парализа.

Церебралната парализа (ЦП) претставува непожелен глобален феномен, а овој ден не потсетува на над 17 милиони луѓе во светот кои се погодени од ова состојба. Церебралната парализа е една од најчестите физички попречности што ги погодува најранливите меѓу нас - децата. Дополнително, церебралната парализа останува присутна низ текот на целиот животен век на детето без ефикасен лек за целоснозакрепнување, но со можност со примена на одредени медицински третмани, физикални вежби, ортопедски помагала и оперативни зафати, истрага значително да се подобри.

Церебралната парализа е најчеста попречност во детството, но сепак во целиот свет малку се знае што е тоа церебрална парализа и како е предизвикана. Важно е да се знае дека церебралната парализа не е болест туку се смета за нарушување, различно од една до друга личност, кое може да се манифестира со слабост на едната или двете раце, епилепсија, интелектуална попречност или тотална неспособност да се контролира движењето, како што е на пример одењето.

Неколку факти за церебрална па-

лиза што ќе ве натераат на размислување:

- Церебралната парализа главно ги погодува децата. Бројките се вознемирувачки. Едно од четири деца со церебрална парализа не е во можност да зборува; едно од три деца не може да оди; едно од две деца се соочува со некоја форма на ментална или интелектуална попречност; и едно од четири деца има епилепсија.

- Церебралната парализа ги погодува доенчињата. Едно од 500 новороденчиња е родено со церебрална парализа.

- Речиси половина од луѓето со церебрална парализа се родени предвреме.

- Церебрална парализа стигматизира. Во многу општинства низ светот, луѓето со церебрална парализа се чуват необразовани и скриени од остатокот на популацијата во заедницата.

„Мобилност Македонија“ со своето посветено работење преку разни форми на дејствување за подобрување на правата и положбата на лицата со телесен инвалидитет во Македонија, денес претставува катализатор на промените за подобрување на животот на лицата со церебрална парализа и со тоа се приклучува кон светскиот слоган „MAKE YOUR MARK“, односно ОСТАВИ БЕЛЕГ.

Клучните области на промени вклучуваат подобрување на: нивото на јавната свест; образование; квалитетот на животот; медицински/терапевтски третмани; давање наш придонес; граѓански права итн.

Со денешното одбележување „Мобилност Македонија“ всушност започнува кампања од која се очекува да резултира со:

- подигање на нивото на јавната свест за потребите на лицата со церебрална парализа;

- директна комуникација со надлежните институции надлежни за остварување на посебните права на лицата со церебрална парализа;

- одржување на тематски работилница кои ќе се разработат и сублимираат предлозите со користење на компартивни искуства од земјите од регионот и пошироко и подготвување на барање за измени и дополнувања на законите и подзаконските акти“ - истакна претседателот на „Мобилност Македонија“, Бранимир Јовановски.

„На овој ден, 6 Октомври, кога во светот се одбележува Денот на лицата со церебрална парализа, би сакал да

испратам порака до целата јавност, односно до сите општествени чинители и до сите граѓани, дека само со заедничка желба и грижа ќе направиме уште повеќе за лицата со церебрална парализа да можат да ги остваруваат правата и можностите коишто ги имаат сите останати граѓани во нашето општество. Јавната свест за потребите и проблемите со кои се соочуваат лицата со церебрална парализа ќе биде секогаш показател за нашата зрелост и свесност во процесот на создавање на функционално општеството, коешто ќе обезбедува можности за интегриран живот на лицата со церебрална парализа. Церебралната парализа не е само болест, таа е комплексен медицински, психолошки и социјален проблем и бара мултидисциплинарен пристап. Поради тоа Министерството за труд и социјална политика своите политики и стратегии ги спроведува преку децентрализација, денинституционализација, приватизација на социјалните услуги и спроведување на проекти во соработка со граѓанскиот сектор“-истакна заменик-министрот Хусејин.

Тој посочи дека системот на социјална заштита во Република Северна Македонија континуирано се унапредува преку спроведување на низа реформски процеси во социјалната заштита и социјалното вклучување на ранливите групи на граѓани, со воведување на нови принципи и методи на работа за развивање и унапредување на социјалните услуги, имајќи ги предвид општествениот контекст, социјалните проблеми и

социјалните ризици на кои се изложени граѓаните. Заменик-министрот Хусејин изрази уверување дека овие процеси во нашата држава ќе продолжат, социјалните услуги и алтернативните облици на грижа во заедницата ќе се прошируваат, во зависност од специфичните потреби на граѓаните, преку развој на квалитетни услуги за социјална заштита во заедницата, почитување на човековите права и постигнување добар квалитет на живот на сите оние на кои им е потребна грижа и поддршка.

На присутните им се обрати и советникот на премиерот Зоран Заев за труд и социјална политика, Милан Живковиќ, кој истакна дека во последните три години, како Влада, цврсто се посветени на подобрување на условите на живеење на лицата со инвалидност, потенцирајќи ја поддршката на премиерот Зоран Заев за подобрување на правата и

положбата на лицата со инвалидност и најави интензивни заеднички активности со претставниците на „Мобилност Македонија“ во заложбите за градење на инклузивно општество, еднакво за сите. Додаде дека една од приоритетните цели на оваа Влада е до крајот на овој мандат да станеме држава каде што сите институции и на централно и на локално ниво ќе имаат пристапност и достапност за сите лица,

Даниела Стојановска-Цинговска, како советник на директорот на ФЗОМ за ортопедски помагала, во своето обраќање ги презентираше најновите измени и придобивки во Правилникот за орто-

педски помагала каде што, благодарение на напорите и неколкугодишните преговори што „Мобилност Македонија“ ги водеше со претставниците на надлежните институции, вклучително и ФЗОМ, лицата со инвалидност, денес,

на товар на Фондот можат да обезбедат квалитетни, функционални и софистицирани ортопедски помагала. На крајот од својот говор, Даниела, како лице со церебрална парализа ја сподели со пристапите својата успешна приказна.

Горан Стејчески, претставник на лицата со церебрална парализа, здружени во „Мобилност Македонија“, истакна: „Церебралната парализа како состојба настанува во текот на бременоста, при раѓање или во првите месеци од животот, а поретко по преживеана несреќа. Затоа правилната грижа за идната мајка во текот на бременоста е многу важна. Неодамна се појави информација дека ќе биде дозволено гинеколозите од клиниките да бидат и матични гинеколози што ќе овозможи и поквалитетно следење и навремено интервенирање доколку се јави проблем околу бременоста со што се надеваме дека бројот на деца со церебрална парализа ќе биде намален. Некои од ризик-факторите кои доведуваат до церебрална парализа ќе бидат спречени.“

За ризично родените деца многу е важно навреме да почне следењето на нивниот развој и тука многу важна улога има развојното советувалиште. Во Скопје постои, но потребно е да му се даде поголема улога и да се отворат во другите градови. Тука им се дава поддршка и на родителите и на поширокото семејство, тука се запознаваат родителите што состојбата на нивното дете наистина значи и кои се потребите на детето. Затоа е важно да се прошири, на пример со додавање на стручен

тим кој ќе одреди кој тип на терапија му е потребна на детето, бидејќи на секое дете не му одговара само физикална терапија туку на овие деца многу повеќе им се потребни и други методи кои се користат за подобрување на состојбата.

Бидејќи церебралната парализа е трајна состојба која треба да се одржува со континуирани вежби и помагала, а родителите треба да ги прават постојано, затоа родителите треба да бидат и обучени. Но, за да се обучат, а и да се ослободат од стравот да не ги повредат децата, потребно е вежбите под надзор на стручно лице, т.е. терапевт да траат подолго, а не само 15 дена на 6 месеци, т.е. двапати годишно по 15 дена.

Во текот на годината децата можат да добијат и еден месец терапија во болницата „Свети Еразмо“ во Охрид, каде што терапијата е квалитетна и родителите добро се обучуваат, но цената што ја плаќа родителот како придржник е превисока и затоа таа услуга не им е достапна на многумина. Исто така и престојот во бањите за придржниците на лицата кои користат бањско лекување е превисока.

Бидејќи не на сите деца им одговара физикална терапија, потребно е воведување на методи кои даваат подобри резултати кај децата со церебрална парализа. Наш предлог за воведување на метод со која ќе им се подобрува состојбата на децата е АБР-методот.

Што се однесува до ФЗО, има потреба правилниците да се коригираат за да можат лицата да добијат помагало според личната потреба по мислење од страна на доктор. Бидејќи некои деца со церебрална парализа имаат потреба и од лекови, родителите се соочуваат со проблем дел од нив да ги набават затоа што ги нема во нашата држава, а покрај тоа некои од нив се и со превисока цена. Проблемот е уште поголем што истите лекови за да се набават во странство потребно е мислење од лекар од државата од каде што се набавува лекот. Не секогаш можеме да најдеме пријател што може да најде таков лекар, па детето мора да се однесе на преглед во странство. Со сегашната ситуација со ковид-19 тоа е речиси невозможно и неизводливо. Некои од лековите по-рано можеле да се набават и во нашата држава, но од некои причини повеќе не

помагала каде што, благодарение на напорите и неколкугодишните преговори што „Мобилност Македонија“ ги водеше со претставниците на надлежните институции, вклучително и ФЗОМ, лицата со инвалидност, денес,

ДЕНОВИ НА ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА МУЛТИПЛЕКС СКЛЕРОЗА И ПАРАПЛЕГИЈА

Мобилност Скопје и Мобилност Македонија на 30.05.2020 година, во услови на пандемија од корона вирусот и голем број на рестриктивни мерки од надлежните институции, по пат на обраќање преку социјалните мрежи, како и постирање на голем број на видео клипови од популарни јавни личности од Македонија, го одбележа денот на лицата со мултипл склероза и лицата со параплегија.

Заради актуелната состојба, наместо дефиле и пригоден говор, бевме принудени да изнајдеме алтернативни решенија за одбележувањата, со цел да постигнеме грижа, видливост и ефектност.

Годинава, Светскиот ден на МС, се одбележа под слоганот „MS connections“ (МС поврзаност), односно обидот да се потенцира поврзаноста на луѓето што боледуваат од МС со сите оние надвор од нивната „соба“ (семејство, пријатели, институции, здруженија...), бидејќи тоа е од исклучителна важност за нивното натамошно третирање на болеста, борбата со неа, осознавање на нејзините карактеристики, мрежна поврзаност, влијанието на социјалниот живот врз нејзиното стагнирање, сервисирање на болните од страна на институциите, нивна поддршка и слично.

Месец мај исто така неколку години наназад е месец на одбележувањето на денот на параплегија, состојба за која Мобилност Скопје прави огромни напори во нејзиното осознавање, како и подигнувањето на нивото на јавната свест, преку низа активности за изнагаѓање на начини за подстоинствено секојдневие на овие лица.

Мобилност Скопје и Мобилност Македонија на своите фејсбук страници ги постираа сите видео записи на поддршка, презентирани од познати и хумани поддржувачи, а воедно сите тие ги постираа истите и на нивните фб профили. Со ова пораките допреа од огромен број на лица како во нашата држава, така и пошироко, добивајќи публицитет каков што и посакувавме.

За овој хуман и несебичен гест им се

заблагодаруваме на: д-р Иван Барбов (директор на неврологија при клиничкиот центар во Скопје), сестра Јасмина (главна сестра на неврологија) и на нејзините колешки, медицински сестри, д-р Соња Бојаџиева (доктор педијатар на клиниката за детски болести во Скопје), Скубе од

РК Вардар, Санја Ристиќ, Џокси, Пере од Нокаут, Марко Савовски-оператор во РК Вардар, Ана од МС-Књажевац, Лејла од МС-Књажевац, сестра Хулија од Европска очна болница, Валентин- тв Сител, Санја - тв Сител, Благојче - тренер на РК Јуниор, Музеј на македонската борба, Славица Арсов - тв Сител, Мојо Килинтон-македонски писател, Стојанче - РК Вардар, Иван Чупик - РК Вардар, Дејан Лилиќ - актер, Паул - МС Бачка, Славица - МС Нови Књажевац, МС-Лесковац, Мила - МС Лесковац, Гоца - МС Врање, Ѓорѓи Кајлиев - водител, Викторија Лоба, Андријана Маџиев - ликовен уметник, Панчо - ДНК, Андреј - ДНК, Некстайл, Кристина Арнаудова, Благоја Груевски, Милица Кузмановска, Анета Наковска, здружение Вера и фитнес клуб Мобилност од Струмица, Милена - Канал 5, Васија - Лайонс клуб, Билјана Црвенковска-претседател на женскиот клуб РК Вардар, Маја Саздановска, здружение Акцијаши, Тони Зен, Васил Гавранлиев - вокалист, Лидија Лучко-Јеремиќ - поетеса, Зоран Јакимовски - професор по предметот графика на ФЛУ Скопје, Мишко Крстевски, а посебна благодарност упатуваме до нашиот легендарен музичар, композитор, аранжер, текстописец, клавијатурист на Леб и сол, маestro Никола Димушевски - КОКАН, за неговата хумана и безрезервна заложба при изработка на збирен видео запис од сите пораки, кој ќе остане како спомен од годинешното одбележување и поттик за идни активности.

Видеото може да се проследи на youtube.com со назив 30ti Maj den na MS i Paraplegija. Линк на видеото: <https://www.youtube.com/watch?v=CZcVWC4sWq8>

Христина Просковска

Б.Јовановски

КОМПАНИЈАТА АДИНГ СО ДОНАЦИЈА ЗА РЕНОВИРАЊЕ НА ОБЈЕКТИТЕ НА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА ЗА ЗАКРЕПНУВАЊЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ОХРИД

Како чин на општествена одговорност и предизвик да се изгради фер општество пристапно за сите без исклучок, компанијата АДИНГ од Скопје, чија дејност е производство и пласман на адитиви и други хемиски материјали за градежништво, донираше нивни производи на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – „Мобилност Македонија“, за реновирање на објектите за закрепнување и рехабилитација во Охрид. Донацијата се состои од лепила, хидроизолации и смеси за фугирање, потребни за санација и обнова на подните површини на 11 апартмани во Охрид, со кои располага „Мобилност Македонија“. Со обновата на овие објекти, на нашите членови ќе им овозможиме користење на пристапни и безбедни сместувачки капацитети преку целата година кој ќе се користат за спроведување на програмата за закрепнување и рехабилитација, но и одржување на тркалезни маси, работилници, симпозиуми, ликовни колонии и спортско-физички подготвоки.

„Мобилност Македонија“ изразува голема благодарност до сопствениците и управувачкиот борд на компанијата АДИНГ за големото разбирање и одлучката да донираат материјали за реновирање на објектите.

АДИНГ е водечка компанија во Југоисточна Европа за производство на хемиски материјали во градежништвото. Присутна со свои фирмии и претставништва во регионите на Југоисточна Европа, Близкиот Исток и Азия. Производството се врши во капацитетите во седиштето на компанијата во Скопје, а дел е организирано и во Р. Бугарија и Иран.

Б.Јовановски

ОТВОРЕНО ИНКЛУЗИВНО ИГРАЛИШТЕ ВО ШТИП

За потребите на децата со попреченост а и за останатите дечиња, на 21.5.2020 година, во Штип, беше отворено ново детско инклузивно игралиште. Со финансиска помош од Министерството за труд и социјална политика, преку МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА беа набавени и монтирани реквизитите.

Уредувањето и инфраструктурата на игралиштето ги обезбеди локалната самоуправа на општина Штип, по барање на „Мобилност Штип“.

Ова игралиште е направено на барање на граѓаните од тој дел од градот со цел да се искористи неурден простор.

„Оваа инвестиција е заедничка со зоружението „Мобилност Македонија“ и Министерство за труду и социјална политика. Ќе продолжиме да инвестираме во вакви нови соодржини кои ќе бидат во интерес на нашите најмлади содраžани“, истакна градоначалникот Бочварски.

Toše Arsov

МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА НА ВТОРА СЕСИЈА ВО РАМКИТЕ НА ПРОГРАМАТА „РЕГИОНАЛНИ ФОРУМИ ВО ЗАЕДНИЦАТА“ ВО СКОПСКИОТ ПЛАНСКИ РЕГИОН

Претставници на „Мобилност Македонија“, на покана на Центарот за развој на Скопски плански регион во рамките на проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој“, кој го реализираат Министерството за локална самоуправа и Швајцарската агенција за развој и соработка, на 20. 2. 2020 година, во просториите на Стопанска комора на Македонија присуствуваа на Втората сесија во рамките на Програмата „Регионални форуми во заедницата“ во Скопски плански регион.

„Мобилност Македонија“ претходно аплицираше на повикот со концепт

„Реконструкција на објекти за одмор, закрепнување и рехабилитација во Охрид за лица со телесна попреченост“ со кој се бараат средства за реновирање на водоводна мрежа, санитарни јазли, комплетна замена на плочки, замена на под и столарија во објектите кои нашите членови ги користат 25 години наназад.

Претседателот на сојузот го презентираше концептот пред присутните и одговараше на поставените прашања, што беше и цел на Втората форумска сесија, презентација и развибање на предлог-концептите за подобрување на социјалната инклузија во Скопскиот плански регион, по предловите и проектните идеи дефинирани од страна на учесниците како приоритетни во текот на првата форумска сесија.

Беа презентирани вкупно 15 концепти, а нашиот проект доби поддршка за настапошен развој и презентација на Третата сесија закажана за 10. 3. 2020 година.

МОБИЛНОСТ КОЧАНИ ШАМПИОН НА ЗНАЕЊЕ ЗА 2020 ГОДИНА

Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија-Мобилност Македонија, на 26-27.9.2020 година, во големата сала на ДХО „Даре Чамбаз“, во Скопје, го одржа 26. издание на Републичкиот квиз-натпревар за лица со телесен инвалидитет на Македонија.

Натпреварот и во двета дена беше спроведен со строго почитување на мерките за заштита од ширење на коронавирусот, со дезинфекција на раце и нозе на сите учесници, мерење на телесната температурата со бесконтактен топломер, потпишување на изјави за согласност и прифаќање на ризик, правилно носење на маска за цело време на натпреварот, дезинфекција на подни површини, столови, маси и уреди, пред и по одржување на секое коло од натпреварот и секако, одржување на дистанца меѓу учесниците.

На натпреварот учествуваа 12 екипи, кои беа поделени во четири четвртфинални групи, составени од по три екипи. По одржување на четвртфиналните квизови на 26.9.2020 година, двете првопласирани екипи од секоја четвртфинална група се квалификуваа за полуфиналните борби, а четири екипи го завршија својот настап на годинашниот натпревар.

Комплетот на прашањата за квизот и годинава ги изготви Зоран Јорданов, кој воедно беше и претседател на жири-комисијата, во која поред него партципираа и Софка Прчева и Драган Дојчиноски. За техничка обработка на

Б. Јовановски

прашањата и дигитална презентација на квиз-натпреварите, како и директен пренос на натпреварите на нашата фејсбук-страница беше задолжен Тони Пајдаков, додека водител на натпреварот и годинава беше Бранимир Јовановски. Дејан Ѓорѓиевски беше задолжен за спроведување и почитување на одредбите од Протоколот за одржување на Републичкиот квиз-натпревар 2020.

На 27.9.2020 најнапред се одржаа двата полуфинални квиз-натпревари.

Во првиот полуфинален квиз-натпревар, првото место го освои екипата на „Мобилност Кочани“ (во состав Горан Војновски и Василчо Илиев) со освоени 117 поени, додека на второто место се пласира екипата на „Мобилност Скопје 1“ (во состав Христина Просковска и Томислав Попов) со освоени 95 поени и овие две екипи се пласираа во големото finale. На третото место во оваа полуфинална група се пласира екипата на „Мобилност Штип“ (во состав Тоде Арсов и Радован Тошиќ) со освоени 68 поени, а на четвртото екипата на „Мобилност Битола“ (во состав Сотир Јоновски и Николче Станојовски) со освоени 51 поени.

Во вториот полуфинален квиз-натпревар, првото место го освои екипата

на „Мобилност Велес“ (во состав Зоран Димов и Антон Коцевски) со освоени 67 поени, додека на второто место се пласира екипата на „Мобилност Радовиш“ (во состав Васил Томов и Славе Ристов) со освоени 62 поени и овие две екипи изборија пласман во големото finale. На третото место во оваа полуфинална група се пласира екипата на „Мобилност Тетово“ (во состав Драге

Марковски и Велибор Јакимовски) со освоени 58 поени, а на четвртото екипата на „Мобилност Кавадарци“ (во состав Николчо Делов и Гоко Костов) со освоени 41 поен.

Финалниот квиз-натпревар, како и што се очекуваше, донесе нова возбуда и солидно знаење од страна на сите учесници. После многу промени на редоследот на екипите во текот на игра-та, на крајот најмногу знаење и умешност покажа екипата на „Мобилност Кочани“ (во состав Горан Војновски и Василчо Илиев), која го освои првото место и титулата „Шампион на знаење за 2020 година“ со освоени 80 поени, второто место ѝ припадна на екипата на „Мобилност Велес“ со освоени 57 поени, третото на екипата на Мобилност Радовиш со освоени 44 поени, а четвртото место ѝ припадна на екипата на „Мобилност Скопје 1“ со освоени 34

поени. Овие четири екипи воедно ќе бидат носители на четвртфиналните групи на следниот, 27. по ред, Републички квиз-натпревар 2021. Се надеваме дека до тогаш пандемијата со ковид-19 ќе биде ставена под контрола и дека ќе се вратиме на организирање на стариот формат на квизот кој вклучуваше три натпреварувачи во секоја екипа и секако публика.

Дополнително, на првопласираните три екипи и на нејзините членови, ќе им бидат доделени плакети за учество и за освоен пласман.

Б. Јовановски

ДАЛЕКУ Е КИНА

„Многу би ми пречело ако некој би ми забранил да одам во Кина“ – мисла на средновековен филозоф.

Оваа мисла на филозофот од средниот век, на почетокот на оваа колумна, одамна сум ја прочитал и запомнил како пример на отпор спрема какви било ограничувања на слободата на човекот, но, за жал, не се сеќавам кој го рекол тоа. Има луѓе на кои тоа не им значи ништо, но секако дека на луѓето со слободна мисла и дух тоа им претставува страшно ограничување. Во средниот век, кога некој мудрец ја изрекол оваа мисла, одењето во Кина било исто толку, ако не и потешко, како што е сега одењето на Месечината. Човекот се раѓа да биде слободен и цел живот се бори за таа своја слобода и секое ограничување, макар тоа било и симболично, веднаш предизвикаува чувство на нелагодност и отпор. Човекот е социјално битие и створил сплет на компликувани односи, како семејни така и институционални и на тој начин го организирал животот. Овој сплет на односи во семејството и во државата секако дека наметнува и извесни ограничувања на неговата слобода, а со оглед на тоа дека тоа е прифатено од мнозинството луѓе, сметаме дека ограничувањата се нормални и дури и не ги чувствуаме. Меѓутоа, секое ново наметнато ограничување, веднаш го прави човекот неслободен и ограничен и му предизвикаува чувство на обесправеност, а потоа следува и отпор. Така било и со фиктивната забрана да се патува во Кина во средниот век. Секако дека тоа не се случило никогаш и никому, но теоретски ако некој им забранил на слободоумните луѓе да патуваат во Кина, иако тие ниту имале намера ниту можеле да го сторат тоа, ова го сфаќаат како ограничување на нивната слобода.

Повод за сето ова мое размислување и обраќање до читателите е состојбата во којашто се наоѓаме веќе некое време со пандемијата предизвикана со вирусот ковид-19. Почекните ограничувања, а особено карантинот, во обид да се запри ширењето на вирусот, страшно го погодија секого во државата. До пред

воведувањето на карантинот, повеќето од граѓаните не ни помислуваат колку е тешко да не смееш и да не можеш да се движиш слободно, особено да не можеш слободно да пристапуваш сè-каде без некои особени ограничувања и правила за однесување кои дотогаш не постоеле. Како одминуваше времето под мерката карантин така луѓето почнуваат да создаваат отпор кон овие ограничувања. Одеднаш почнаа гласно да негодуваат и секојдневно бевме свидоци на чести прекршилери на мерката и покрај големите казни изрекувани во судска постапка. На поединци им беше поважна слободата отколку парите и поголем пркосот отколку стравот од вирусот. Свидоци сме дека и ден-денес тој отпор кон ограничувањата е присутен и кон најмалите и најбезболните ограничувања како што е носење на маски и забрана за групирање. Ден-денес на интернет и на разни медиуми голем број психолози и стручњаци од психијатријата даваат совети како човекот полесно да ги издржи наметнатите ограничувања во слободата на движењето и пристапувањето во објектите од јавен карактер. Сега се виде што значи на човекот да му забрануваш и да му оневозможиш слобода во движење и пристапување. Каков парадокс, ние лицата со телесен инвалидитет кои имаме тешкотии во совладувањето на просторот, во тоа време на општи карантин имавме право на непречено движење со цел да се излезе во пресрет на нашата потреба од какво било движење во природа заради зачувување на преостанатото здравје. Некои од нас секојдневно го искористуваат ова право и слободно излегуваат да прошетаат во природа. Соочени со многу пречки кои ни го ограничуваат слободното движење и пристапување пред и за време на пандемијата, лицата со телесен инвалидитет далеку полесно ја поднесоа изолацијата и карантинот. Што ако на телесен инвалид му ограничиш пристап кон некој објект од јавен карактер, продавница, училиште, установа, кога тој и онака, ретко во кој од овие објекти може непречено да влезе и пристапи. Со деценија трае нашата борба за правото на пристапност и тешко, да не речам макотрпно, ги отстрануваат пречките од секој вид кои ни ја отежну-

ваат пристапноста и ни го усложнуваат животот.

Иронично звучи дека пред почетокот на пандемијата, од страна на Сојузот на лицата со телесен инвалидитет МОБИЛНОСТ Македонија, беше прогласена година за борба против бариерите во државата, како физички, така и психички. По неколку одржани трибини на оваа тема започна кризата со опасниот вирус и активностите се прекинаа. Меѓутоа, иронично е и тоа што токму благодарение на овој вирус и наметнатите ограничувања многу повеќе успеавме на граѓаните да им покажеме во практиката како изгледа да не можеш слободно да се движиш и да пристапуваш во објекти од јавен карактер каде што треба да завршиш некоја работа или секојдневна обврска. Размислил ли некој како ни е на сите кои имаме пречки во совладувањето на просторот, кога и без постоене на вирусот и ограничувањата кои тој ги предизвика, дека ние секојдневно сме ограничени во нашите слободи и права да имаме непречен пристап до јавни објекти, до улици паркиралишта... училишта... образование... лекување... рехабилитација? Сите вие кои сега тешко го поднесувате и најмалото ограничување, сте се запрашале ли некогаш како го живееме нашиот живот, судирајќи се секојдневно со безбройни препреки при извршувањето на секојдневните обврски? Сте размислиле ли за тоа дека многу деца поради физичка непристаност до училиштата не можат да следат редовна настава и да оформат образование како сите други? Требаше ли да дојде пандемијата за да измислиме online настава за учениците? Ајде сега сите заедно да размислиме како овие деца со инвалидитет да го остварат своето право на образование, во сите степени, а не само да се описменат колку да ги познаваат буквите и бројките. Ајде сега да отвориме дијалог во државата како овие луѓе да имаат право на пристап и кон работните места, кон културните настани, кон посовремени помагала... спорт... Ајде сите заедно да почнеме процес на создавање на едно општество кое ќе им понуди подеднакви шанси на сите граѓани за успешен и среќен живот.

НАГРАДНА ИГРА

Сега е време сериозно да се направи исчекор кон отстранување на бариерите во општеството за оваа маргинализирана група. Ако не можеме да ги адаптираме сите стари градби, тогаш можеме барем новите градби да ги направиме пристапни за секого и да не го правиме тоа само формално колку да се рече дека се мислело на овие лица или при градењето да се направи сè за да се избегне обврската за пристапност. Сега, кога сите се соочуваме со многубројни ограничувања, животот нè натера да наоѓаме многу решенија како да се надмине состојбата. Ова искуство, се надевам, дека наскоро ќе се преточи во практиката, кога ќе пристапуваме во решавањето на проблемите со кои се соочуваат лицата со инвалидност и да им ги отстрануваме една по една сите препреки со кои им се ограничува слободата.

Секако дека сите, или повеќемина од нас, немаме амбиции да одиме во Кина. Кина е далеку и за многу од нас недостижна исто како и Месечината, но ако ни забраните да одиме таму, верувајте тоа ќе го чувствуваате како големо ограничување и обесправеност. Дајте да ги отстраниме ограничувањата и бариерите со што сите ќе се чувствуваат слободни и рамноправни. Пандемијата ќе помине и на неа ќе се сеќаваме како на лош сон. Да извлечеме поука од ова зло што нè снајде и во иднина сите заедно да се бориме за уривање на препреките и ограничувањата и да имаме милост кон другите кои се соочуваат секојдневно со нив. Да не заборавиме како ни беше на сите во овие лоши времиња. Слободата на човекот е неприкосновено право и може да се ограничи само ако задира во слободите на другите луѓе. Ајде сите да одиме во Кина колку и да е далеку, ако нема препрека, да го оствариме тоа ако имаме желба. Не секој ќе стигне до Кина, но секој треба да има право да оди таму. Човекот еден ден сигурно ќе посака да оди и на други планети оти тоа му го овозможува слободата на неговиот дух, но претходно мора да изнајде начин да ги отстрани пречките на тој пат.

Мицко Фицановски

Наградното прашање од минатиот број на весникот гласеше:

„Која држава е домаќин и организатор на 16. Параолимписките игри 2020 година“.

Точниот одговор на ова наградно прашање гласи:

Јапонија.

Наградата – **викенд за две лица во хотел „Цар Самуил“ во Банско, Струмица**, со платени трошоци за превоз во висина на автобуски билет, сметаме дека е доволен мотив читателите да се потрудат околу точниот одговор на наградното прашање и во поголем број да учествуваат во наградната игра.

Во канцеларијата на „Мобилност Македонија“ повторно пристигна само 1 (едно) писмо. Одговорено е точно, а добитникот на наградата повторно е:

ЗОРАН ЈЕВРЕМОВИЌ

член на „Мобилност Скопје“

Се надеваме дека незаинтересираноста за наградната игра се должи на ситуацијата со пандемијата предизвикана од вирусот ковид-19, а не поради поставеното прашање. Во овој број очекуваме одговори на што поголем број на наши членови-читатели на весникот.

Донатор на оваа награда се сопствениците на хотелот „Цар Самуил“ во Банско, Струмица. Сите информации поврзани со реализацијата на наградата добитникот ќе ги добие од генералниот секретар на „Мобилност Македонија“ на телефон бр.02 3211-280.

Наградното прашање за овој број на весникот гласи:

„Ова година реализирањето на дел од планираните програмски активности на „Мобилност Македонија“ беа откажани поради ситуацијата со вирусот ковид-19. Која програмска активност што секоја година ја организираате во месец мај и беше масовно посетена од членовите на сојузот, не беше реализирана оваа година поради пандемијата предизвикана од ковид-19?“

Сметаме дека одговорот на ова прашање не е тежок, но малку ќе Ви помогнеме со тоа што ќе Ви кажеме дека доколку сте редовен читател на весникот МОБИЛНОСТ и учествувате во работата на „Мобилност Македонија“ треба да го знаете одговорот на ова прашање.

Вашите одговори на прашањето праќајте ги во затворен коверт на адреса „Мобилност Македонија“ на ул. „11 Октомври“ 42-а Скопје, со назнака ЗА НАГРАДНАТА ИГРА, најдоцна до **15 декември 2020 година**.

Право на учество имаат само редовните членови на „Мобилност Македонија“. Наградата е непренослива, односно може да ја користи само оној што ја освоил.

Почитувани читатели, Вие што го знаете одговорот на наградното прашање и кои сте оптимисти, па верувате во својата среќа, земете учество во наградната игра. Со тоа ништо не можете да загубите, а можете да добиете можност, заедно со својот придружник, да си поминете еден прекрасен викенд во бањата Банско во Струмица.

С.Прчева

ПРЕДВРЕМЕНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ 2020 - МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА СО УЧЕСТВО НА СВОЈ ЧЛЕН ВО ДИК

На 15.7.2020 година ќе се одржат предвремени парламентарни избори на територијата на целата држава. Во подолг период „Мобилност Македонија“ како Национален сојуз на лицата со телесен инвалидитет во Државната изборна комисија учествува во процесот на подобрување на условите за непречено и достоинствено остварување на правото на глас. Во согласност со состојбата во која ќе се одвиваат овие Парламентарни избори, поради пандемијата на ковид-19 Државната изборна комисија направи безбедносен протокол за гласање согласно со препораките на Републичкиот завод за здравствена заштита. Според тој протокол гласањето ќе се одвива во период од три дена и тоа на 13, 14, и 15 јули 2020 година и начинот на гласање ќе се одвива според строго утврден протокол.

1. 13.7.2020 - гласаат лица во домашна изолација карантин од ковид-19 (гласањето ќе го спроведува стручно обучен специјален тим составен од медицински лица и истото ќе се извршува во домашни услови кај лицата кои имаат добиено решенија за домашен карантин)

2. 14.7.2020 – гласаат болните и немоќни лица, лицата со попреченост како и лицата со хронични заболувања.

Измената на законот дополнувањето на дијагнозите како и потребната документација на следниот линк.

<https://drive.google.com/.../1r9qZpgcx6kgUb0PWGYd8L0.../view>

(Известувањето и линкот е преземено од страната на ДИК)

Лицата кои сакаат своето право на глас да го остварат во домашни услови потребно е да се пријават во Општинската изборна комисија преку полномошник како и досега, но за да се олесни постапката за гласачите, ДИК одобри можност лицата да се пријават и онлајн на електронските адреси на општинските изборни комисии, пополнувајќи ги соодветните формулари кои се да-

дени во следниот линк, дополнети со соодветната документација од специјалист со наведената дијагноза или решение за него од друго лице (документите се сликаат и се прakaат на мјелот на општинската изборна комисија).

<https://drive.google.com/.../1IzJrym8rUaWAgYLtvrAecC.../view>

(известувањето и линкот е преземено од страната на ДИК)

Во продолжение на формуларите кои треба да се пополнат и испратат, во линкот се наоѓаат и електронските адреси на општинските изборни комисии на кои преку електронски пат може да се пријават немоќните и болни лица, лицата со попреченост како и хронично болните лица.

Пријавувањето на гласачите треба да се направи најдоцна до 8.7.2020 година, а Општинската изборна комисија е задолжена во најкраток рок да ги извести гласачите дали своето право на глас ќе го остварат по пат на гласање во домашни услови или не ги исполнуваат тие услови.

Лицата кои не сакаат да гласаат во домашни услови или лицата кои нема да го остварат тоа право ќе можат правото на глас да го остварат на денот кога гласањето ќе се одвива по редовен процес на избирачкото место на третиот ден на гласање.

3. 15.7.2020 - Редовен процес на гласање на избирачкото место.

ВАЖНО

1. Заради мерките на безбедност некои избирачки места можно е да бидат преместени на други локации или простории кои ќе ги исполнат посебните услови според протоколот за гласање (држење растојание од метро и половина) или пристапност на избирачките места.

На следниот линк преку проверка на избирачкиот список можете да проверите каде се наоѓа вашето избирачко место и каква е пристапноста до истото.

<https://izbirackispisok.gov.mk/>

(известувањето и линкот е преземено од страната на ДИК)

2. Носењето на маска е задолжително и без правилно носење маска на гласачот нема да му се дозволи да гласа. (и во домашни услови на гласање и на избирачкото место мора да се носи маска и да се дезинфекцираат раце).

3. Препорака и инсистирање за лицата кои имаат потреба од помош од друго лице при процесот на гласање, лицето кое треба да им помогне да биде член од потесното семејство или лице кое е задолжено да се грижи за тие лица (персонален асистент, старател, родител, брат, сестра...).

Доколку на избирачкото место дојде само, без пријружник кој ќе му помога во процесот на гласање, според законот помош треба да му пружи некој од гласачите кои чекаат ред за гласање, а во ситуација на зголемена безбедност и мерки за растојание, најмалку од метро и половина, можно и легитимно е никој да не сака да му се приближи и да му помогне, па со самото тоа да неможе да го оствари и своето право на глас.

При влез и при излез од просторијата за гласање, како и при гласање на гласачите во домашни услови, од страна на член на избирачкиот одбор, ќе ви биде понудено средство за дезинфекција и ќе ви биде наложено да ги дезинфекцирате рацете. Доколку некој гласач одбие да се дезинфекцира и не носи маска, нема право на глас.

Препорака е стриктно да се почиваат правилата за дистанца, носење маска и дезинфекција на рацете.

Линк од порталот на ДИК <https://www.sec.mk/>

Фејсбук-страница на ДИК <https://www.facebook.com/drzavna.izborna.komisija/>

Горан Спасовски

ПОЧИТУВАЊЕ НА ДРУГИТЕ

„... еден спрема друг бидете љубезни со *братска љубов: натпреварувајте се †во почитувањето еден кон друг“.

Рим. 12, 10.

„Каква подобра книга може да постои од книгата која нè учи на човечност?“

Ганди, Сите луѓе се браќа

Еден од најважните недостатоци на денешното општество е отсуство на почит кон другите, кон околината, но и спрема себеси. Многу често се заборува, речиси на секаде, дека денес нема почитување. Почитувањето е многу важно. Секој сака да живее и да се чувствува прифатен и ценет. За да се чувствува така треба другите од неговото опкружување да покажуваат дека е прифатен и дека кон него се однесуваат со почит како кон вредно човечко суштество. Почитувањето е основа на комуникацијата и на заемното разбирање помеѓу луѓето. Моралната зрелост на човекот се карактеризира со неговата способност да почитува и да биде благодарен.

Почитувањето е темел на моралноста. Моралноста се базира врз почитувањето, но не се сведува на него. Кога во општеството постои моралност, тоа ќе биде заштитено и не може да му се нанесе никаква штета. Без почитување е тешко да се живее. Без заемно почитување не може да опстане ниту еден народ.

Почитување или уважување претставува позитивна карактеристика на однесувањето кон себеси, кон другите луѓе, кон околината, светот и околностите и појавите, вклучително и кон различни нации, религии, политички партии итн.

Да се почитува другиот значи да се смета за важен, значаен, достоен за чест и да се прифати како личност. Почитувањето може да се манифестира во однос кон некој што поседува квалитети или углед (на пример: почитување кон работата на некое лице). Безобзирното и грубо однесување, комуникација со неучтиви, навредливи заборови и тон, сигурно укажува на недостаток на почитување и на недостаток на искажување на чест. Да се умеет да се почитува - тоа претставува темел на нашето воспитание, нашата култура, хуманост и добрина и тоа е едно од највисоките цивилизациски вредности. Почитувањето на другите луѓе значи дека нив ги сметаме еднакво вредни, дека им ги признаваме достоинството и правата како и на самите себе. Непочитувањето е спротивно однесување на почитувањето.

Почитувањето може да се даде и може да се прими. Но, почитувањето треба и да се заслужи. Помали манифестиации на почитување претставуваат поздравувањето, приятелството или добрите желби кои се искажуваат при средбата или при разделбата.

Да се почитува некоја личност значи да се уважува со мисли, заборови и дела, да се цени поради тоа што е. Почитување значи активно дејствување. Тоа значи внимателно да се слуша и сослушува другиот, да се биде внимателен кон другиот, да не му се пречи и да не

се повредува. На почитувањето треба да се возврати со почитување.

Родителите треба да го развиваат почитувањето кај децата така што и самите ќе ги почитуваат своите деца. Се вели дека почитувањето на родителите кон децата претставува сетва, а пак возвратното почитување на децата кон родителите претставува жетва. Тоа важи и за сите други меѓусебни односи. На сите им е пријатно кога ќе почувствуваат дека се почитувани. Почитуваниот треба и да возврати со почитување кон оној од кого е почитуван. Неспособност да се сослуша тутго мислење непристројно и некултурно да се изразува критичкиот однос кон другите, обраќање со навредлив и неучтив тон, агресивно неприфаќање на сè она што „не е (по) мое“ заборува за никошто ниво на нечија моралност.

Учтивоста и пристојноста треба да бидат заемни во комуникацијата, без оглед дали се комуницира со децата или возрасните. Зарем не е подобро да се има заемно почитување отколку заемно навредување? Секој што го почитува другиот нема да направи ништо со што би го разочарал.

Почитувањето се стекнува со воспитување, пред сè со правilen сопствен пример.

Како да се придобие почитувањето?

- Почитувајте се себеси, држете до себе, правете го секогаш она што го велите, исполнувајте ги своите ветувања. Никогаш не заборувајте едно, а правите друго. Не правете ништо „зад грб“.
- Ако сакате другите да Ве почитуваат, почитувајте ги и вие.
- Почитувајте ја приватноста на другите, слободата на мислењето, слободата на изразувањето, правото на своето јас и слично.
- Не наметнувајте ги премногу своите ставови.
- Искрено покажувајте колку некого го почитувате.
- Не запоставувајте ги другите, посветувајте им внимание и своето време, бидете љубезни. Љубезнота се учи!

- Не приговарајте постојано (не критикувајте ги постојано). Ако често приговарате и наметнувате свои идеи и ставови нема да добиете почитување од другите. Укажете на добри постапки и особини на другите и искажете пофалба за тоа.
- Зборувајте ја вистината и бидете чесни. Низ отворен и искрен разговор ќе добиете доверба, а со неа и почитување од другите.
- Покажете им на другите дека се важни и дека и вам ви се важни.
- Објаснете ги причините за вашето мислење постапка или одлука. Во тој случај нема да има недоразбирања.
- Внимателно слушајте. Сите луѓе имаат базична потреба да бидат сфаќени и разбрани. Да се слуша она што сака другиот да каже е знак на почитување. Со тоа покажувате дека ги цените.
- Постојано сочувствувајте. Покажете ја вашата добрина кон другите и вашата грижа кон нив. Покажување грижа е сигурен знак дека почитувате некого.
- Задоволувајте ги базичните потреби на другите: да бидат прифатени и пофалени, да се чувствуваат слободни, да бидат ценети и разбрани. Покажете дека држите до нив.
- „Почитта кон себеси ги води нашите морали; почитта кон другите ги води нашите манири“ – Лоренс Стерн.
- Во индиската култура постои вредност и начело наречено ahimsâ - што значи „Не повредувај никогаш“.
- Исус Христос поучувал: Постапувај со другите онако како што би сакал другите да постапуваат со тебе.
- Зен будизмот учи: „Да чиниш добра, да одбегнуваш зла, да го прочистуваш сопственото срце: Тоа е Патот на Буда“.
- „Почитувајте се и другите ќе ве почитуваат“ – Конфучие.
- Св. Климент Охридски рекол: „Тргај се од злото и прави добро“.

Милован Србиноски, психолог

ПРЕЗЕНТАЦИЈА И ЕДУКАЦИЈА ВО ОБЛАСТА НА ФИТОМЕДИЦИНата СО Д-Р ДРАГАН ЈОВАНОВ

Постоењето на нашето здружение и неговата функционалност, честопати го потврдува теоретски и практично правилото на неговото дејствување. Впрочем, преку информираност, едукации, презентации, консултации и слично, нашите членови ги добиваат потребните неопходности во борбата со нивните дијагнози и осознаваат начини во борбата за подобар живот.

За оваа цел, лидерите на Мобилност Скопје, овој пат стапија во контакт со светски докажаниот и номиниран млад експерт по фитомедицина и агрекологија-д-р Драган Јованов. Доктор Драган поседува богато професионално портфолио, кое е потврдено со 8 меѓународни и 4 национални научни признанија за најдобар млад научник. Автор е на 30 книги во областа на фитомедицината, агрекологијата, традиционалната медицина и нутриционизмот. Автор е на преку 60 научни трудови и преку 200 научни статии, член е на клубот на иновативни умови при Европската академија на науки, предава на факултетот за менаџмент за еколошки ресурси при МИТ универзитетот...

За наша среќа и добробит, доктор Драган одвои време и се посвети да им помогне на нашите членови преку презентации и едукации во областа на фитомедицината, ги објасни сите главни поенти во третирањето на невролошките заболувања со помош на оваа медицина, ги презентираше неговите иновативни тинктури-тоници и за десет наши членови донираше по една месечна терапија.

Едукативното предавање, од страна на д-р Драган, го спроведовме во живо на нашата фејсбук-страница на „Мобилност Скопје“, на 27 август со почеток во 19 часот. На предавањето докторот се претстави пред сите членови и ги образложи сите битни факти на неговото дејствување. Тој даде дефиниција за фитомедицината, односно соопшти дека таа е гранка која се занимава со заштита на растенијата(наспрема книгите во МК) или таа е дел од медицинската пракса која чини превенција, заштита и лечење со користење на целото растение или поединечни делови на растението (како

велат во западноевропските земји). Фитомедицината воопшто не треба да ја поистоветуваме со алтернативната медицина бидејќи таа е научна медицина која се заснова на лабораториски истражувања во времетраење од три до пет години, вели д-р Драган.

- Растенијата се дар од природата, тие поседуваат огромен број на активни супстанции кои делуваат лековито на повеќе видови заболувања. Среќата е на наша страна што живееме на преображен географска местоположба, каде што земјата ни нуди широка палета на разновидни растенија, меѓу кои и ендемски растенија кои можат да се најдат токму кај нас и само кај нас...

Во продолжение на предавањето, со однапред договорен став кон тоа прашање, главниот акцент за лекувањето по пат на фитомедицината беше даден на невролошките заболувања како што се; деменција, мултиплекс склероза, епилепсија, синдром на нервозна нога, паркинсонова болест, мигрена и слично, од кои се засегнати многу голем број наши членови. За оваа цел докторот се насочи конкретно кон билките и препаратите кои имаат силно влијание во третирањето на невролошките заболувања и го подели процесот на лекување во два чекора. Првиот чекор е да се пристапи кон билни препарати чии својства дејствуваат на смирување на нервниот систем (женшен, зелен чај, ги-

тарка, семе од овес, семе од целер, жолт кантарион) а потоа да се пристапи кон вториот чекор, односно кон билни препарати за подобрување на имунолошкиот систем (гинацеа, коприва, босилек, планински чај, црвен кантарион, чичка, аloe вера). Збир на сите овие билки се наоѓа во неговите тинкутури-тоници за кои говорат сите горе наведени локално-светски признатија.

Доктор Драган беше многу внимателен и ги изнесе подеднакво сите битни компоненти во борбата со лекувањето на невролошките заболувања и при тоа секако ставајќи ја на примарно место конвенционалната медицина и терапијата препишана од страна на невролозите како и;

- Редовна контрола, промена на односот кон статусот на своето невролошко заболување (подобрување на својот психолошко-емоционален статус), максимално користење на здравиот, односно неоштетен капацитет на мозокот, самодовербата како најбитна компонента за психофизичката состојба на пациентот, професионални вежби во домашни услови, правилен начин на исхрана со препарати кои се научно истражувани и признати (исхрана која ги стимулира рецепторите за успешна стимулација на нервниот систем).

Како завршна фаза од сите претходно изнесени поенти во лекувањето со помош на фитомедицината наспроти невролошките заболувања, д-р Драган ги посочи билките кои помагаат во борбата на следни нарушувања односно; валеријана, куркума и гўмбир, кои го спречуваат процесот во нарушувања на мозочните функции и помнењето, а воедно придонесуваат и за подобра циркулација на организмот.

По завршеното едукативно предавање и презентацијата на неговите тинкутури, докторот соопшти дека ова предавање е само еден мал вовед во соработката со нашето здружение и вети идни дружења, третмани и посветени групни или индивидуални презентации со нашите членови, наспроти борбата со нивните невролошки заболувања и телесната инвалидност која најчесто произлегува како производ од нив.

За оваа цел, „Мобилност Скопје“ изразува огромна благодарност до д-р Драган за подарените тинкутури и можноста за идни соработки.

Христина Просковска

РАСПРЕДЕЛБА НА ПОМОШ ЗА ЛЕКОВИ И ОРТОПЕДСКИ ПОМАГАЛА

Во првите десетина дена од септември заврши рокот за пријавување при користење на средства за лекови и ортопедски помагала, кој беше расписан на почетокот на август. „Мобилност Македонија“ секоја година распределува средства (според бројот на членовите), а „Мобилност Битола“ со години наназад, со одлуки на УО, ја одредува висината на партципацијата (1.000 денари за лекови и 1.500 денари за ортопедски помагала). Средствата вообщично се движат во висина на распределените од „Мобилност Македонија“. Во услови на пандемијата на ковид-19, која и

понатаму трае, „Мобилност Битола“ се приклучува кон напорите да помогнеме на сите кои ја побараа нашата поддршка и помош. Активностите продолжуваат.

Д-р Нико Јанков

ДОНАЦИЈА НА ЦРВЕН КРСТ - БИТОЛА

На почетокот на септември приврши акцијата на „Мобилност Битола“ за распределба на донацијата од УСАИД и УНИЦЕФ, спроведена од Црвен крст – Битола. Имено, од одговорните од Црвениот крст во Битола добивме информација за донирање на хигиенски средства за членовите на инвалидските органи-

зации (пожелно со пониски примања). Нашата активистка и членка на УО на „Мобилност Битола“, Лидија Велјановска, прифати да ја координира и финансира оваа акција. Од Црвениот крст добивме пропозиции дека донацијата се дели само на граѓани на Битола. Во секој случај, изразуваме благодарност на нашата членка која се погрижи да ја координира и да ја спроведе до крај оваа акција.

Д-р Нико Јанков

ИНФОРМАТИВНА РАБОТИЛНИЦА НА „ИНКЛУЗИВА“

На 24 јануари 2020 година, во хотел „Милениум“ во Битола, беше организирана и успешно изведена информативна работилница на „Инклузива“, поддржана од USAID. Темата беше „Учество на лицата со попреченост (читај инвалидност) во изборниот и политички процес“. „Мобилност Битола“ редовно учествува на вакви настани и има пет сертифицирани набљудувачи (три од Битола и два од Ресен), а на оваа работилница учествуваа три члена, од кои еден личен асистент (Стојанка, Боро и Зоран).

На настанот се повторија и утврдија познатите права (изборни и политички)

на лицата со инвалидност, исто така посебно беше нагласена важноста на изборите. Во третата сесија се обработија гласањето и алатките за поддршка, а на крајот симулација на процесот на гласање. Имаше и богата дискусија во која учествуваа и нашите членови.

Сè на сè, едно корисно и добредојдено искуство кое ќе се сподели. Активностите продолжуваат.

Д-р Нико Јанков

ПРОСЛАВА НА 8 МАРТ

„Мобилност Битола“ и оваа година традиционално организираше прослава по повод Меѓународниот ден на жената – 8 Март, кој се одржа на 6 март 2020 година, во ресторанот „СН“ во Битола.

Околу триесет членови на „Мобилност Битола“ и гостите од „Мобилност Скопје“ уживаа и се дружеа во пријатна атмосфера, за што се погрижија и момците од „Џокер бенд“. Освен со позитивни впечатоци од пријатното дружење, дамите си заминаа дома и со подарок од креативната работилница на „Мобилност Битола“.

Настанот беше на сопствен трошок и организација. Активностите продолжуваат.

Д-р Нико Јанков

ПРИСТАПНОСТ – ОСВРТ

Вечната приоритетна тема во севкупното живеење на лицата со инвалидност, особено на оние со телесна инвалидност, е пристапноста. Повеќе од деценија и половина, односно две децении, „Мобилност Битола“ ја имаа оваа тема како приоритетна. Рековме дека пристапноста не се само архитектонските бариери; тие се комплекс од проблеми кои се преплетуваат во севкупното живеење (комуникација, однос на средината, работа, брак и семејство итн.). Многу важен, ако не и најважен сегмент во реализацијата на подобра пристапност има локалната самоуправа. Таа е од непроценливо значење во живеењето на лицата со телесна инвалидност, кога зборовите и ветувањата ќе се претворат во дела, кои потоа ќе се надградуваат и дограмдуваат.

Пред повеќе од две децении е започнат процесот на првично совладување на архитектонските бариери во

државните институции, кој се реализира со посредство на УСАИД (ИОМ) од 2002 до 2004 година, со 17 рампи и 35 пристапи на главната улица. Од 2004 до 2006 следуваше обележување на паркинзи и адаптација на тротоари. Оттогаш, во повеќе наврати, се правеа усилији за пристапност, прво на Општината, а потоа и на други установи. По 15 години е направен првиот чекор – Општината инсталира платформи и го реши

приземјето. Овој чекор е за поздрав, но не е комплетен. Следува пристапност на другите два ката (има елаборати) со адаптација на барем едно веце. Се надеваме дека иницијалната точка ќе го започне процесот кој нема да запре и ќе го оправда дводецениското ангажирање кај локалната самоуправа. Процесот се надеваме дека ќе продолжи и кај некои

основни училишта, како и кај специјализирани училишта за лица со инвалидност. Со овој тренд се надеваме дека ќе се реши и пристапноста и поправката на (запоставеното) инклузивно игралиште, на чија табла, покрај Министерството за труд и социјална политика и „Мобилност Македонија“, стои и Општина Битола, како гарант дека игралиштето ќе функционира и ќе ја оствари намената за која е изградено.

Ова е само врвот на ледениот брег кој чека реализација, не наеднаш и не многу содржини, туку едно по едно, во процес кој нема да застане. Неопходноста, покрај што е нотирана на Концепцијата на ОН, е императив за влегување во европските води и стандарди кои не трпат импровизација и манипулации. Да се надеваме дека процесот конечно ќе започне, а сите иницијативи и реализацији ги поздравуваме и поддржуваме.

Д-р Нико Јанков

ПРИСТАПНОСТ СО „АЛТЕР ТРИП“

Вечната тема за лицата со телесна инвалидност. Во Европската стратегија за попреченост 2010-2020 година, пристапноста учествува во три од осумте приоритетни области за ЕУ. Овие три области имаат за цел стоките и услугите да бидат достапни за лицата со инвалидност и овозможување за уживање на сите придобивки од државјанството во ЕУ со борба против дискриминација и промовирање на еднакви можности. Пристапноста, покрај димензијата на физичкиот пристап, опфаќа и димензија на функционалност, комуникација и таа е директно поврзана со автономија и безбедност. Акциите од страна на централната и локалната власт обично не се дел од стратешкиот план за подобрување на пристапноста во сите сфери на живеењето.

На прагот на можноста за добивање на меѓународен грант, „Мобилност Битола“ по којзнае кој пат ги пласира целите за пристапност, подобро описаны во Конвенцијата за правата на лицата со инвалидност на ОН, ратификувана во нашата држава заедно со опциониот протокол уште во 2011 година. Во изминатите десетина години успесите можат да се избројат на прсти, а многу остана неостварено.

Проектот „Алтер трип“ (Алтернативно патување) е прекуогранична соработка на Р Грција и РС Македонија, чија главна цел е да мотивира трансформација на територија во достапна и инклузивна дестинација со поддршка за одржлив развој на пристап кон природното и културното наследство. Како придонес за развој на прекуограничното партнерство за остварување на целите:

- Размена и увоз на знаење и добри практики со подобрување на пристапноста до структурите на културното и природното наследство;
- Подобрување на достапноста и посетливоста на избраните средства за културно и природно наследство во прекуограничната област;
- Подобрување на капацитетите на надлежните органи за управување со културното и природното на-

следство и на стручни лица за подобро решавање на пристапноста (активно градење на капацитети);

- Развивање платформа на која сите лица со инвалидност или постари лица со отежнато движење ќе можат да дизајнираат/осмислат патување во прекуограничната област;
- Собирање на податоци поврзани со пристапност и пријателска настроеност за лицата со инвалидност на клучните културни и природни средства во прекуограничната област (теренски студии);
- Подобрување на видливоста на културното и природното наследство кои се достапни и пријателски за сите, преку електронски и физички медиуми, кампањи и слично;
- Спроведување на заедничка студија за стратешко планирање кон брендирање на прекуограничната област како меѓународна дестинација за лица со инвалидност со висок квалитет и ниска или средна цена.

Посакувани резултати

- Обука на сите засегнати страни за прашања како што се нудење услуги на лица со инвалидност;
- Пилот-студии за развој на „пристапност“ на избрани атракции со наследство на двете страни, вклучувајќи и лесни структурни интервенции (поставување рампи, печатени водичи и сл.);
- Развивање на посебен веб-портал за комуникација и мрежно поврзување како платформа со алатки каде што сите потенцијални лица со инвалидност и повозрасни со отежната движење ќе можат да го дизајнираат/осмислат своето патување во прекуограничната област;
- Најмалку три најдобри практики за пристапност ќе бидат имплементирани во прекуограничната област;
- Учество во меѓународна цена за пристапност;
- Водич за пристапност кој обезбедува корисни упатства во однос на пристапноста до инфраструктурата и нивните услуги;
- Водич за активности што се релевантни за информации, публицист и промовирање на пристапноста;

- Создавање на мрежа на сите засегнати страни кои комуницираат и континуирано даваат повратни информации за дигиталната платформа.

Очекувани резултати

- Подобрување на атрактивноста и посетеноста на прекуграничната област со фокусирање на компаративни предности на руралните области кои привлекуваат лица со инвалидност и лица со намалена мобилност и нивните семејства. Паралелно решавање на партнерства и компетентниот јаз со нудење на обуки во областа на пристапниот туризам; иновации и одржлив развој на областите поддршка на претприемништво и вештини заедно со јавниот сектор;
- Создавање тематски пристапни маршрути за лица со намалена мобилност;
- Промовирање и зајакнување на културното и природното наследство;
- Поттикнување на разни сектори на економијата;
- Да се користат ИКТ-технологии во промовирање директно на лицата со инвалидност и намалена мобилност;

Партнери во проектот „Алтер трип“, за кој веќе е испратена апликација во рамките на Програмата за прекугранична соработка на РГрција и РС Македонија 2010-2020, се:

- Институт за истражување и развој на бизнис и изложби (ИЕЕ), Р. Грција; основачи Меѓународен саем Солун, Солунски трговски комори итн.
- Министерство за внатрешни работи, Р. Грција – структура на централна администрација со главна улога основа на применливи барања за јавни туристички места, обезбедување на пристапност за лицата со инвалидност и намалена подвижност и практично управува со проектот.
- Мобилност Битола, РС Македонија – здружение на лица со телесен инвалидитет на Битола, Демир Хисар и Ресен, основано во 1987 година. Еден од главните приоритети е пристапността.

Дали проектот ќе биде одобрен и реализиран, ќе дознаеме за неколку месеци.

Д-р Нико Јанков

ПРОЕКТ НА МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ СО ГРАД СКОПЈЕ „Креирај, создавај, мотивирај“

Во потрага по нови идеи и услови на работа за остварување на тие идеи, секогаш се јавува потреба-полето за работа да се прошири, а платформата и алатките да се надградуваат. Понесени од оваа цел, вредните членови на „Мобилност Скопје“ одлучија со почетокот на 2020 година, кога всушеност се изработува акциониот план за работа на Градското собрание на Град Скопје и се одобруваат грантови во повеќе области на дејствување, да аплицираше до град Скопје за одобрување на проект во областа на труд и социјала.

По успешно изградената идеа, внимателно изградените стратегии, цели, приоритети и слично, тимот го поднесе барањето, односно аплицираше до град Скопје за добивање на проект и за наша скрка, истиот беше одобрен.

Името на проектот е „*Креирај, создавај, мотивирај*“, чие времетраење е десет месеци (15. 2. 2020 - 31. 12. 2020) а носители и спроведувачи на проектот преку назначување на координатор: Христина Просковска, двајца помошници - Гоце Миновски и Горан Спасов, психолог Бојана Стојменовиќ и мотиватор Жарко Костиќ, се ЗТИЛ „Мобилност Скопје“.

Основата на овој проект е осврнување кон социјална инклузија на лица со телесен инвалидитет (целосно подобрување на нивниот социјален живот, бришење на предрасудите, борба со осаменоста, миноризирање на чувството на неприфатеност...), токму поради неприфатеноста од општеството со која се соочуваат, неможностите за социјализација поради непристаноста до голем број на локации (покрај правото на слободно движење) како и психолошкото-образовативното воздигнување на лицата

со попречност во нивното секојдневно живеење.

За да се оправдаат сите наведени точки од основата на овој проект, тимот на „Мобилност Скопје“ изгради анализи за проблемите, оправданост за истите и посочи релевантни активности кои ќе може да ги потврдат тие точки.

Имено, многубројните проблеми и препреки со кои се соочуваат телесните инвалиди во однос на пристапноста до јавните установи, институции, јавнопрометните површини, се лоцира и елегантно решава со овој проект, овозможувајќи за голема група на телесни инвалиди соодветно-пристана локација на која тие ќе имаат можност да организираат работилници каде што ќе ги исказуваат своите способности и ќе ја експресираат својата креативност. Со организираните креативни работилници полека но сигурно ќе се руши не-прифатеноста и осаменоста на лицата, а во исто време ќе се гради вклучувањето на истите во социокултурниот живот, кохезијата меѓу учесниците од различна половна припадност како и вмрежување на групата со други слични партнерски групи со заеднички цели и интереси. На работилниците ќе се изведуваат уметнички техники кои ќе се изработуваат рачно, а тоа ќе придонесува за поголеми психомоторички способности на учесниците. Во однос на по-масовно презентирање на изработените дела и нивна видливоста во јавноста, ќе се користат социјалните мрежи, ќе се организираат настани и базари кои ќе ја понудат можноста делото да постигне еднаквост со делата во околината.

Покрај организираните работилни-

ци за искажување на креативниот ум и тренинг на моторичкиот, кај телесните инвалиди се појавува уште еден огромен приоритет поврзан со нивната ментална хигиена и психичкото здравје. За таа цел креирачите на проектот се погрижија и дадоа анализа со оправданост, паралелно со одржувањето на работилниците да се одржуваат предавања и едукативни работилници со психолог и мотиватор. Тие предавања-интерактивни работилници се организирани еднаш неделно во времетраење од два часа и на нив ќе се обработуваат теми за кои се изработени програми основани со теми кои се непосредни со животот на телесниот инвалид.

Сето ова погоре напишано, професионално сложено и ставено на лист хартија, одговорните за проектот се обидоа максимално да го спроведат и оправдаат и покрај несреќата со светската пандемија предизвикана од вирусот ковид-19, која создаде тотална парализа во многу сегменти од животот кај нас и светот.

Тие ги организираа секоја среда креативните работилници за изработка на накит, со различен пристап и шеми под менторство на координаторот и помошниците, правеа список за присутност и за секоја работилница после нејзиното завршување објавуваа на социјалните мрежи нарративен опис проследен со фотографии.

Работилниците со психолог Бојана Стојменовиќ и мотиватор-едукатор д-р Жарко Костиќ, се одржуваа по петнаесетминутната пауза од завршувањето на креативната работилница и се надворзуваа како след и кохезија на активност и опуштање.

Во врска со предавањата на работилниците, Психологот и мотиваторот, покрај нивната беспрекорна стручност, побараа да се владеат наспрема нашите потреби и приоритети и за таа цел координаторот на проектот им изготви програма со теми кои се непосредни во живеењето на телесните инвалиди, а се битни за подигнување на нивната свест, односно:

- Вовед и запознавање на групата со психологијата и мотивацијата;
- Соопштување на дијагнозата, нејзино прифаќање и подобрување на квалитетот на живот со неа;
- Како да останеме мотивирани на спроти сè;
- Љубов и љубомора;
- Од што зависи среќата и како да ја креирааме;
- Среќа и добросостојба;
- Ментално здравје, како да препознаеме симптоми на анксиозност, панични напади и депресија;
- Љубов и партнерски врски;
- Како да го добиете она што го сакате во животот;
- Прифаќање на самиот себе и стекнување самодоверба;
- 12 ставови за среќен живот;
- Како да се справиме со осаменоста;
- Самоконтрола, издржливост и психосоматски состојби;
- Промена - дали промената треба да не плаши;
- Ставот кон самиот себе;
- Препознавање на различни форми на семејно насилиство;
- Што го држи телото и умот во кондиција;
- Дали среќата и добросостојбата зависат од нас или е условена од други фактори;

- Односот на инвалидот наспрема животот (самостојно и групно) и односот на инвалидот кон околната и таа кон него;
- Околината и јас - заемно влијание и интеракција;
- Класните разлики, материјално-финансиските разлики, физичката привлечност, степенот на образование... дали се причина за подобро спроведување со инвалидноста или пресудна е личноста.

За сите обработени теми, членовите кои немаат можност да ги следат овие предавања, тоа може да го сторат на фејсбук-страницата на „Мобилност Скопје“ каде што со фотографии, видеозаписи (сите предавања подоцна кои се емитуваат во живо на „Фејсбук“ поради мерките на претпазливост предизвикани од пандемијата) и нарративно, се постири и обработени.

Во склоп на проектот се организира и алтернативна креативна традиционална годишна работилница во Асамати, каде што се изработуваат предмети во техника декупаж и со која се доби можност да се доловат сите цели на проектот објаснети во текстот погоре.

Проектот на „Мобилност Скопје“ со Град Скопје, достигна голем број придобивки (кои беа однапред предвидени како успехи од истиот) по спроведувањето на сите негови активности во однос на учесниците и тоа; редовно психофизичко практицирање, социјализација, презентација во јавноста, придобивка на ист број членови од различни полови, вмрежување со учесници од сродни здруженија, дружење, интеракција, стекнување техники во областа на психологијата и мотивацијата, повисок степен на едукација и слично.

Креаторите на проектот преку предизвикот, кој го добија со неговото остварување, нема да застанат овде, на против добија огромна инспирација за нови идеи кои ќе ги спроведат во идни нови аплицирања за слични вакви проекти и на крај му ветија на здружението „Мобилност Скопје“ дека упорно ќе се стремат да го подигнуваат, облагородуваат и едуцираат целото членство на здружението во нивната борба за подобар живот.

Христина Просковска

ПРОЕКТЕН ФОРУМ НА ОПШТИНА БИТОЛА

На 26 февруари 2020 година, во организација на општина Битола се одржа форумска сесија во рамките на програмата „Зајакнување на општинските совети“. Темата на forumот е социјална инклузија. Координации и поддржувачи се Швајцарската агенција за развој и соработка и УНДП. „Мобилност Битола“ е активен член на ЛЕСС, каде што се делегирани и активно учествуваат нашите членки Фанче Георгиевска, чиј придонес како економист и член на УО е особено значаен во економскиот совет, и Лидија Велјановска.

Воведни излагања имаше градоначалничката на Битола, м-р Наташа Петровска, и претседателот на Советот на општина Битола, Валентин Груевски. Потоа следуваше презентација на forumскиот процес (цели, активности, резултати), како и презентација на forumската тема од Ѓорѓи Велковски и Симона Јовевска, и излагања и презентации во работата со групи од Бети Бошковска (СВР) и Бети Булаковска (Здружение на деца со церебрална парализа). Посетеноста беше одлична, а претставници имаше од основни училишта, градинки и други установи. Ова е почеток на серија од презентации и размена на искуства со насоки за работа.

„Мобилност Битола“ е вообичаено присутна на овие настани кои се од интерес за лицата со телесна инвалидност.

Д-р Нико Јанков

ПРОЕКТЕН ФОРУМ НА ОПШТИНА БИТОЛА

Во последниве неколку месеци, со одложувања поради актуелната состојба со пандемијата, проектниот forum одржа четири сесии и завршница со гласање. Поддржувачи на овие forumски сесии се Општина Битола, Швајцарската агенција за развој и соработка и Совети за зајакнување на општините, а целта е зајакнување на општината. „Мобилност Битола“ повеќе години е активен член и дава придонес во работата на forumот.

Овој пат се расправаше за неколку проекти, а финансиските средства за реализација беа обезбедени од Швајцарската агенција за развој и соработка. Во текот на

работата и оценувањето на најприфатлив проект имаше критериуми со кои практично се покриени сите сфери од потребите на лицата со попреченост (читај инвалидност). Од пријавените седум проекти,

до самиот крај на петтата forumска сесија беа одбрани две: Урбана мобилност – возила за лица со попреченост и Инклузивни училиници и игралишта во училишта и во градинки. Нашите членки, Фанче и Лидија, беа повеќе од активни со нивните дискусији, коментари и предлози. Инаку, другите проекти беа: Мултифункционален урбан центар, Физичка пристапност во објекти, Монтесори училиница и сала за корективни и превентивни вежби, Вклученост во културни текови на лица со попречности и Прифатилиште на деца во ризик и деца жртви.

Ваквиот начин на работа и комуникација, се надеваме, ќе даде поволната клима при решавањето на оваа проблематика, а посредната и непосредна помош од европските институции е добредојдена во градењето на поволните

перцепции, како од нашите институции на локално и на државно ниво така и од заедницата, воопшто. Активностите следуваат.

Д-р Нико Јанков

ОДРЖАНА СЕДНИЦА НА СОБРАНИЕ НА МОБИЛНОСТ КУМАНОВО И ТЕСТИРАЊЕ ЗА РЕПУБЛИЧКИ КВИЗ-НАТПРЕВАР

На 17.9.2020 година, на терасата на ресторан „Грација“ во Куманово, се одржа седница на редовно годишно Собрание на „Мобилност Куманово“. На седницата беа разгледани и усвоени Извештајот за работата на здружението за 2019 година, Годишната сметка за 2019 година, Програмата за работа и Финансискиот план на здружението за 2020 година. Беше истакнато дека годинава работењето на здружението е во услови на пандемија од ковид-19, но дека ќе се трудиме она што е изводливо и во согласност со протоколите на Комисијата за заразни болести, да го спроведеме во дело.

Исто така се одржа и тестирање на кандидати за состав на екипа за настап на Републичкиот квиз-натпревар 2020. Од пријавените 9 натпреварувачи, најдобар резултат постигна Савре Бојковик со освоени 41 поен. На второто место се пласира Страшко Коцевски со 39 поени, и тие двајцата ќе го претставуваат Мобилност Куманово на Републичкиот квиз-натпревар кој ќе се одржи на 26-27. 9.2020 во Скопје.

Б.Јовановски

УПРАВЕН ОДБОР И СОБРАНИЕ НА „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“

По сумирањето на резултатите од минатата година, на 21 февруари 2020 година, се одржа УО на „Мобилност Битола“. Сумирањето се финализираше со измените и дополнувањата на Статутот на „Мобилност Македонија“. Сите предложи се нотирани и предлогот на УО отиде во Собранието, кое се одржа два дена подоцна, на 23 февруари 2020 година. По добра и продуктивна дискусија се усвоија предложените измени и дополненија кои ќе се финализираат во Централниот регистар.

Вообичаените активности и други настани се претставени во календарот на настани, кој од година во година се зголемува во квантитет и квалитет. Многу настани своето finale ќе го имаат во првата половина од оваа година. Секвунто, со еден збор, се размрдаа некои членови и

се надеваме дека позитивната енергија и својот придонес ќе го насочат кон општата корист на членовите. Програмата и

плановите во реализација се оптимални и секогаш има простор за маневрирање.
Д-р Нико Јанков

КРЕАТИВНА РАБОТИЛНИЦА ВО БИТОЛА

На 21 јануари 2020 година, креативната работилница на „Мобилност Битола“ одржа заедничка активност со креативната работилница на „Мобилност Скопје“. Во извонредна, конструктивна, соработка беа создадени креации со меѓусебно договорање и почитување. Клупските простории беа целосно исполнети и првобитните интересенти привлекоа и други кои ќе бидат редовни на овие среди.

Со ова се докажува дека дружењето и размената на искуства и размислувања за креации ќе дадат конструктивен придонес и напредок во општото живеење на нашите членови. „Мобилност Битола“ силно ќе ги поддржува сите вакви активности кои даваат позитивен импулс. Само вака и ќе продолжиме кон нови остварувања на нашите програмски и статутарни цели.

Д-р Нико Јанков

ВТОРА ГРАДСКА ТРКА „ТРЧАЈ БЕ“ ВО БИТОЛА

На 27 септември 2020 година, во Битола се одржа второто издание на градската трка „Трчај бе“, која продолжува да привлекува сè поголемо внимание на нови учесници и поддржувачи. Годинава низ битолските улици трчаа повеќе од 800 учесници, стари и млади, мажи и жени, деца и младинци.

Членовите на „Мобилност Битола“ се дел од оваа манифестација уште од самиот почеток, и нè радува фактот што интересот за учество расте од година во година, па се надеваме дека во наредните изданија нашето здружение ќе учествува со цела екипа. На „Трчај бе“ им посакуваме уште многу успешни трки во иднина и долговечност во својата мисија.

Д-р Нико Јанков

КВАЛИФИКАЦИИ ЗА РЕПУБЛИЧКИОТ КВИЗ-НАТПРЕВАР

На 17 септември 2020 година, со почеток во 17 часот, во просториите на „Мобилност Битола“ се одржа квалификационото тестирање за претстојниот Републички квиз-натпревар, што се одржана 26 и 27 септември во Скопје. На тестирањето се пријавија и учествуваа шест кандидати, кои ги оценуваше комисијата составена од Митко Фидановски, Лидија Велјановска и Димче Христов. Како најуспешни на тестирањето беа оценети Николче Станојовски и Трендафил Јовановски, а ние им посакуваме уште поголем успех понатаму.

Во согласност со правилата на Министерството за здравство за време на пандемија, тестирањето помина според сите протоколи, односно сите присутни носеа маски и одржуваа соодветното разстояние за време на настанот.

Д-р Нико Јанков

МЕМОРАНДУМ ЗА СОРАБОТКА СО „ЖАР ПРЕСПА“

На 30 јануари 2020 година, делегација од „Мобилност Битола“, составена од претседателот прим. д-р Нико Јанков, секретарот Митко Фидановски и членовите на УО: Лидија Велјановска, Сотир Јоновски и Роберт Ламановски, потпиша меморандум за соработка со организацијата „Жар Преспа“, претставена од претседателката м-р Даринка Веслиевска и секретарот Сотир Чаушевски. Настанот се случи во просториите на „Мобилност Битола“ – канцеларија Ресен.

„Жар Преспа“ е организација за културно издигнување и поддршка на лицата со посебни потреби (читај инвалидност), кои заедно со други деца и лица ќе учествуваат во креирањето на животот преку културни настани, во кои ќе бидат вклучени сите „Мобилност Битола“ како инвалидска организација дава сесердна поддршка на ваквата соработка и активно вклучување на лицата со инвалидност во културните процеси кои ќе придонесат во сеопфатната инклузија и подобрување на животот воопшто.

Д-р Нико Јанков

ИН МЕМОРИАМ ПОЧИНА МИРКО КОСТОВСКИ ОД БИТОЛА, ПОСЛЕДНИОТ ДОМАР НА КОПАНКИ, ПЛАНИНАР, АЛПИНИСТ И СПОРТИСТ

Мирко Костовски, роден 1947 година, беше долгогодишен член на МЗТИЛ Битола, Демир Хисар и Ресен и еден од најталентираните инвалиди. Мирко Костовски е копаничар, кој од својата 16. година беше без една рака. Несреќата, која се случила во 1963 година кога како средношколец бил на практична работа во Шекераната во Битола, била пресвртница во неговиот живот. Пресвртница која го разгорела во него жарот за резбата со која е неразделен и ден-денес. Покрај резбата, Мирко го помина целиот работен век на планина, како домар на Копанки, но и како планински и алпинист кој зад себе ги има освоено најголемите врвови во Европа, некои и по неколку пати. Во пензионерските денови целосно му се посвети на копаничарството. Ја направил сосема сам, со својата една рака и куката во селото Бруник, недалеку од Битола, но и столаријата и инвентарот во неа.

Во спортот имаше постигнато многу врвни резултати во алпинизмот каде што беше дел од Македонската алпинистичка експедиција која ги освои највисоките врвови во светот. Заедно со Димитар Илиевски-Мурато, освојувајќи Еверест, се има искачувано на многу врвови меѓу кои се вбројуваат Мон Блан и Матерн Хорн дури двапати. Активен беше и во спортот на лицата со инвалидност, особено во стрељаштво и како претставник на Република Македонија имаше учество и на државни првенства на поранешна СФРЈ.

Нека почива во мир.

ИНТЕРНЕТ СОСТАНОК НА ЈУГОИСТОЧНИОТ ПОДРЕГИОН НА ЕВРОПСКИОТ ПАРАОЛИМПИСКИ КОМИТЕТ

На 2.7.2020 година, под раководство на претседателот на Европскиот параолимпски комитет, Ратко Ковачич, беше одржан состанок на претставниците на параолимписките комитети на Југоисточниот подрегион на ЕПЦ.

На состанокот беа поканети претставници на параолимпски комитети од: Албанија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Бугарија, Црна Гора, Северна Македонија, Романија, Србија и Словенија, но на истиот активно учество зедоа претставници на комитетите од: Северна Македонија, Црна Гора, Словенија, Хрватска и Романија.

Во однос на агендата, сите учесници ја описаа состојбата со ковид-19 во нивните држави и како таа се манифестира на спортот на лицата со инвалидност во однос на одложени натпревари, прекината тренинг програма, забрана на користење на спортски објекти, програма за тренинг од дома и друго.

Беше споделена информација дека Европските паралимпийски игри за млади се одложени за 2022 година, а беше и дискутирана и состојбата со вклученост

во спортско-рекреативни активности на млади спортисти со инвалидност до 18 години во поодделни држави, како и проблемите и причините за нивна недоволна застапеност кои се разликуваат од држава до држава.

Потоа стана збор за очекувањата во однос на организација и учество на меѓународни натпревари во тековната година, при што беше констатирано дека сите големи натпревари се откажани, поодделни држави внимателно се определуваат за одржување на национални првенства со почитување на одредени протоколи за безбедност на учесниците на манифестациите. Претставникот од Словенија истакна дека меѓународниот квалификациски нат-

NPC CROATIA - ...

превар во пинг-понг за Токио 2020, дефинитивно е одложен за идната година, како и меѓународниот турнир во Лашка, додека организацијата на Европското првенство во стрелаштво дефинитивно ќе биде одлучена во август (помошна беше целосно откажана), засега шансите се 50-50 проценти, меѓутоа се ќе зависи од состојбата со епидемијата на ковид-19.

Беше дискутирано и за учество на заинтересирани лица на вебинарот на тема „Спорт и инвалидност - Преминување од најосновното ниво на активност до учество на Паралимписки игри“, кој се одржа на 14.7.2020 година од 10 – 11:30 часот. Паралимпискиот комитет на Северна Македонија го пријави своето учество на вебинарот преку претседателот на комитетот Бранimir Јовановски.

На крај од состанокот сите учесници посакаа успех во справување со епидемијата на коронавирусот на светско ниво, како би можеле вратите на спорот да бидат широко отворени за оние на кои им недостасува силно во моментов, а тоа се спортистите, нивните тренери и спортската публика која со нетрпение ги очекува новите спортски успеси на своите миленици.

Б.Јовановски

ОДРЖАНО ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ВО АТЛЕТСКИ ПОВЕЌЕБОЈ

На 20.9.2020 година, во Охрид, на спортските терени на комплексот „Бильанини Извори“, се одржа Државно првенство во атлетски повеќебој за спортсти со инвалидност, во организација на Националната федерација за спорт и рекреација на инвалидите на Северна Македонија - Паралимпискиот комитет на Северна Македонија и соорганизација на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – „Мобилност Македонија“.

На натпреварот настапија најуспешните 5-8 натпреварувачи од минатогодишното првенство по одделни дисциплини, и тоа по повик од организаторите, бидејќи во услови на пандемија од ковид-19 беше тешко да се одржат квалификациски натпревари. Исто така, организаторите објавија протокол за безбедни мерки за одржување на натпревари во атлетика, а натпреварот беше реализиран во духот на пропишаните мерки.

Првите места во своите категории ги освоија следните натпреварувачи:

Мажи телесен инвалидитет класи 36-38, 42-44 и општа

Пласман	Име и презиме	Класа	Град	Ѓуле	Диск	Копје	Поени
	Никола Пеев	Ф36	Гевгелија	7,58	20,80	22,20	1802
	Александар Талески	општа	Гевгелија	8,98	21,75	35,06	1527
	Ристе Станкоски	Ф44	Велес	8,49	19,60	27,95	1405
	Марјан Зафировски	Ф37	Скопје	7,94	21,05	20,38	1360
	Ефтимчо Атанасовски	општа	Кочани	8,30	18,62	25,15	1267
	Горан Димчевски	Ф42	Битола	7,11	15,56	0,00	874

Жени телесен инвалидитет класи 54-57

Пласман	Име и презиме	Класа	Град	Ѓуле	Диск	Копје	Поени
	Елена Давитковска	Ф56	Куманово	4,96	9,72	9,94	1465
	Орхидеја Срезоска	Ф57	Гевгелија	5,75	9,63	8,20	1349
	Љубица Боевска	Ф57	Струмица	3,50	4,98	6,16	846
	Јелена Трајковиќ	Ф57	Скопје	3,22	5,96	5,82	839
	Љубица Маркоска	Ф56	Гевгелија	3,17	4,50	4,74	790

Жени телесен инвалидитет класи**37, 42-46 и општа**

Пласман	Име и презиме	Класа	Град	Ѓуле	Диск	Копје	Поени
	Нада Цветковска	Ф46	Куманово	7,07	14,81	13,12	1291
	Силвана Трајковска	општа	Скопје	6,05	14,60	15,64	1270,93
	Росана Ефремова	општа	Скопје	6,36	16,04	13,44	1270,54
	Лидија Успрцова	Ф42	Штип	4,85	13,37	8,58	1251
	Нада Илиоска	Ф44	Кичево	6,10	11,95	11,16	1122
	Лидија Вељановска	општа	Битола	5,55	11,25	10,75	1017

Мажи телесен инвалидитет класи**53-57**

Пласман	Име и презиме	Класа	Град	Ѓуле	Диск	Копје	Поени
	Гоце Миновски	Ф53	Скопје	7,30	13,25	12,45	2045
	Зоран Јовановски	Ф55	Струмица	5,98	13,48	14,28	1317
	Златко Арсовски	Ф55	Кочани	6,05	15,45	12,17	1311
	Александар Јовановски	Ф54	Скопје	4,46	10,28	10,36	1226
	Горан Спасов	Ф57	Скопје	6,23	12,90	14,30	1109
	Небојша Пејоски	Ф57	Струга	5,90	13,68	11,90	1040

Слепи и слабовидни класи 11-13

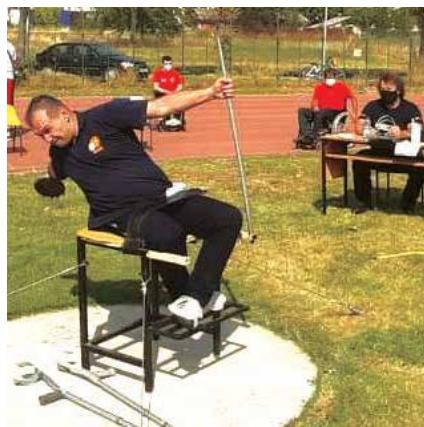
Пласман	Име и презиме	Класа	Град	Ѓуле	Диск	Копје	Поени
	Ибраим Љута	Ф13	Тетово	7,54	19,06	22,89	1242
	Сејди Синани	Ф12	Струга	6,90	17,64	20,81	1140
	Муарем Песочани	Ф12	Струга	6,26	16,23	17,80	1020
	Мирослав Симитковски	Ф12	Скопје	5,42	10,66	14,48	800

Глупви и наглупви – микс (мажи и жени)

Пласман	Име и презиме	Град	Ѓуле	Диск	Копје	Поени
	Бурхан Махмудовски	Куманово	7,73	19,07	19,30	1146
	Маја Маркова	Скопје	5,60	7,80	12,86	997
	Васко Марков	Скопје	7,10	13,99	16,13	961
	Мустафа Бекировски	Куманово	5,65	12,67	10,95	763

На натпреварот присуствуваше и селекторот на репрезентацијата, Крсто Серафимовски. На најдобрите спортисти им беа враќени медали.

Б. Јовановски

ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ВО ШАХ ЗА ЛИЦА СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ

Годинашното 32. Државно првенство во шах за лица со телесен инвалидитет на Македонија во организација на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – „Мобилност Македонија“ и во соорганизација со Параолимпскиот комитет на Северна Македонија, се одржа на 28.9.2020 година, во хотел „Романтик“ – на езерото „Младост“ во Велес.

Почитувајќи ги протоколите за одржување на шаховски натпревари во

услови на пандемија од КОВИД-19, „Мобилност Македонија“ успешно ја реализираше оваа активност предвидена во Програмата за работа за 2020 година, а поддржана од Министерството за труд и социјална политика.

Во согласност со протоколите, оваа година наместо вообичаениот број на учесници – шахисти околу 25, учество на првенството зедоа по повик од организаторот единаесетте најдобро пласирани шахисти од минатогодишното првенство.

Првенството се играше по швајцарски систем – викенд правила на ФИДЕ

со темпо на игра 30 минути по играч. Судии на првенството беа Тони Пајдаков и Драган Дојчиноски.

Во дисциплинирана и фер игра, според сите протоколи за заштита од ковид-19, беа постигнати следните резултати:

1. Мирослав Бучевски од Скопје - поени $3 \frac{1}{2}$ (бухолц $9 \frac{1}{2}$)
2. Тоде Зафировски од Тетово - поени $3 \frac{1}{2}$ (бухолц 9)
3. Јанчо Ѓорѓевски од Куманово - поени 3 (бухолц 8)
4. Горан Војновски од Кочани - поени 3 (бухолц $7 \frac{1}{2}$)
5. Билал Биберовиќ од Велес - поени 2 (бухолц 9)
6. Даниел Нуневски од Охрид - поени 2 (бухолц 7)
7. Тоде Арсов од Штип - поени $1 \frac{1}{2}$ (бухолц $9 \frac{1}{2}$)
8. Томе Ивановски од Битола - поени $1 \frac{1}{2}$ (бухолц 8)
9. Васко Стефановски од Битола - поени $1 \frac{1}{2}$ (бухолц $7 \frac{1}{2}$)
10. Томе Ѓорѓиевски од Битола - поени $1 \frac{1}{2}$ (бухолц 6)
11. Зекирија Изети од Тетово - поени 1 (бухолц $9 \frac{1}{2}$)

На најуспешните тројца спортсти им беа врачени медали.

Б.Јовановски

ОДРЖАНО ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ВО СТРЕЛАШТВО

На 4.10.2020 година, на стрелиштето во Битола, се одржа Државното првенство во стрелаштво за спортсти со инвалидност на Македонија. На првенството настапија спортсти по повик на стручната комисија на Параолимпскиот комитет и тоа 11 спортсти со телесен инвалидитет во две спортски дисциплини (пушка и пиштол).

Спортстите со оштетен слух, вкупно шест на број, се натпреваруваа на 7-8.10.2020 година на стрелиштето во Скопје.

Натпреварите се спроведоа со целосно почитување на протоколите од сите учесници и организатори за заштита од ширење на коронавирусот. Учесниците носеа маски, им се мереше телесната температура со бесконтактен топломер, беа дезинфекцирани површините, апаратурата и опремата која беше користена од спортстите, и тоа пред и по завршување на натпреварот.

Судии на натпреварот во Битола беа Бранimir Јовановски и Драган Дојчиноски, а во Скоје Ванчо Карапилов и Драган Дојчиноски. Натпреварите поминаа во фер и спортска атмосфера.

Кај спортстите со телесен инвалидитет, титулите и годинава, по којзнае

кој пат, им припаднаа на Новча Тодоровски од Куманово во дисциплината сериска воздушна пушка, со резултат од 322 кругови и на Оливера Наковска-Бикова од Битола, во дисциплината воздушен пиштол меѓународна програма со резултат од 563 кругови.

Кај спортистите со оштетен слух првото место во дисциплината сериска воздушна пушка му припадна на Светлан Седмаков од Скопје со 299 кругови, додека во дисциплината воздушен пиштол меѓународна програма првото место го освои Нина Пејчиќ од Гевгелија со 525 кругови.

Параолимпскиот комитет на Северна Македонија им упатува честитки

на сите освојувачи на медали на првенството, но и до сите спортисти кои настапија на Државното првенство во овие сложени услови.

Средства за одржување на овој натпревар беа обезбедени од Министерството за труд и социјална политика и од Агенцијата за млади и спорт.

Воздушен пиштол микс телесни (мажи и жени)

- 1.Оливера Наковска-Бикова - Битола 93, 94, 91, 91, 95, 99=563
- 2.Ванчо Карапилов-Скопје 94, 93, 89, 91, 93, 90=550
- 3.Александар Јовановски-Скопје

87, 93, 91, 89, 91, 93=544

4.Митко Фидановски-Битола 77, 81, 89, 80, 91, 86=504

5.Небојша Пејоски-Струга 74, 75, 86, 85, 72, 90=482

Воздушна пушка CX1- микс телесни (мажи и жени)

1.Новча Тодоровски-Куманово 77, 79, 77, 89=322

2.Васко Стефановски-Битола 80, 77, 83, 75=315

3.Елизабета Тодоровска-Куманово 70, 77, 85, 76=308

4.Николче Станоевски-Битола 74 80 66 82=302

5.Мендо Дивјаковски-Битола 68, 75, 79, 58=280

6.Олга Ристовска-Скопје 30, 51, 55, 47=183

Воздушна пушка - микс оштетен слух (мажи и жени)

1.Светлан Седмаков-Скопје 80, 74, 75, 70 =299

2.Горан Митровски-Скопје 73, 70, 73, 72 =288

3.Андијана Грковска-Скопје 66, 65, 73, 69 =273

4.Оливер Пејчиќ-Гевгелија 61, 62, 42, 59 =224

5.Снежана Јарчева-Скопје 39, 50, 38, 46 =173

Воздушен пиштол - микс оштетен слух (мажи и жени)

1.Нина Пејчиќ-Гевгелија 82, 85, 91, 93, 88, 86=525

2.Светлан Седмаков-Скопје 81, 87, 83, 88, 88, 87=514

3.Андијана Грковска-Скопје 80, 85, 83, 84, 82, 86=500

4.Горан Митровски-Скопје 70, 77, 87, 90, 86, 88=498

5.Снежана Јарчева-Скопје 35, 36, 57, 44, 60, 53=285

На најдобрите три спортисти од секоја спортска дисциплина им беа врачени медали.

Б.Јовановски

ОДРЖАНО ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ВО ШАХ НА ПАРАОЛИМПИСКИОТ КОМИТЕТ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Националната федерација за спорт и рекреација на инвалидите на Северна Македонија - Параолимпски комитет на Северна Македонија, на 3.10.2020 година, на терасата на хотелот „Конгресен центар“ во Охрид, одржа поединечно Државно првенство во шах за лица со инвалидност. На натпреварот учествуваа 16 шахисти, по четворица најдобри шахисти од сојузите на: слепи лица, телесно инвалидизирани лица, глуви лица и цивилни инвалиди од војната.

Државното првенство го отвори претседателот на Параолимпскиот комитет, Бранимир Јовановски, кој во својот поздравен говор истакна:

„Спортот ја има мокта и убавината да ги зближува и обединува луѓето, да ги премостува и прифаќа разлики. Спортистите заедно се радуваат на постигнатите успехи, тагуваат за поразите, меѓутоа токму поразите ги мотивираат уште посилно да продолжат со тренинзите и да ги подобрат своите спортски перформанси. Спортот значи и гушкање, честитање, смеење и радување. За жал, годинава поради пандемијата од ковид-19, многу спортски настани беа откажани, а оние кои се одржалаа се одржалаа во видоизменет формат. Еве и денес, ќе ги следиме протоколите и мерките за безбедно одржување на натпреварот, ќе ги одбегнеме поздравувањата, честитањата, ќе носиме маски за целовреметраење на натпреварот, но сето тоа нема да ја намали желбата и надежта ова состојба да трае што е можно пократко и во блиска иднина да им се вратиме на вистинските спортски навики и другарување. На сите спортисти им посакувам максимална концентрација, успех и нека победи најдобри-

от. Со ова го прогласувам Државното првенство во шах за отворено.“

Откако беше извршено ждребање и определени паровите за првото коло, натпреварот започна со стартување на часовниците на натпреварувачите кои играа со бели фигури.

Судии на натпреварот беа Тони Пајдаков и Драган Дојчиноски, темпо на игра 30 минути по играч, со тоа што потполно слепите шахисти добиваа до-

6. Мирослав Бучевски од Скопје со 3 поени (15,5 бухолц)
7. Насуф Исаки од Скопје со 3 поени (11,5 бухолц)
8. Благоја Мишовски од Прилеп со 2,5 поени (11,5 бухолц)
9. Филип Арсов од Прилеп со 2,5 поени (8,5 бухолц)
10. Мусли Пајазити од Скопје со 2 поени (15,0 бухолц)

полнителни 5 минути време, а по одиграните пет кола по исклучително фер и коректна борба, редоследот беше следен:

1. Жарко Селковски од Тетово со 4,5 поени
2. Тоде Зафировски од Тетово со 4 поени
3. Горан Војновски од Кочани со 3,5 поени (15,0 бухолц)
4. Зоран Костадиновски од Скопје со 3,5 поени (13,5 бухолц)
5. Јанчо Ѓорѓевски од Куманово со 3,5 (13,0 бухолц)

11. Коста Костов од Куманово со 2 поени (13,0 бухолц)
12. Вангел Жабев од Велес со 2 поени (11,5 бухолц)
13. Мустафа Велиот од Штип со 1 поен (11,0 бухолц)
14. Васко Марков од Скопје со 1 поен (10,0 бухолц)
15. Мевљан Пајазити од Куманово со 1 поен (10,0 бухолц)
16. Бурхан Махмудовски од Куманово со 1 поен (9,5 бухолц)

Б. Јовановски

РАБОТЕН СОСТАНОК СО ДРИУМА ВЛАДИМИР, КООРДИНАТОР ЗА ОДНОСИ СО НАЦИОНАЛНИ ПАРАОЛИМПИСКИ КОМИТЕТИ, ТОКИО 2020

Организацискиот комитет на Олимписките и Параолимписките игри „Токио 2021“, на почетокот на месец јуни годинава, најави состаноци еден на еден, со Националните параолимписки комитети, кои ќе се одржат помеѓу 15 јуни и 10 јули 2020 година.

Денеска, 35.06.2020 година, Параолимпскиот комитет на Северна Македонија, одржа состанок со нашиот координатор за односи од Токио организацискиот комитет, Владимир Дриум.

Тој ќе информираше дека Организацискиот комитет на Олимписките и Параолимписките игри Токио 2020 е во процес на потврдување на објектите за натпреварување и тренинг, како и за нивното на услугите кое ќе им се пружи на спортсите пред и за време на одложените Игри за 2021 година. Констатирајме дека кризата со коронавирусот остава

длабоки последици, пред сè на тренажниот процес на спортсите у учество на натпревари, но како и другите и ние ќе треба да научиме да живееме со истиот и да се почитуваат сите процедури. Официјалната потврда во однос на продолжување со процесот на акредитација се очекува од септември 2020 година, така што во меѓувреме Локалниот организациски комитет ја користи оваа можност да ќе информира за напредокот што го имаат постигнато, како и можноста да добијат информации како одложувањето на игрите влијаело на промена на плановите за учество на игрите врз нашиот комитет.

Претходно беше споделен прашалник кој ние го пополнивме и испративме пред десет дена, а денес детално ги разгледавме дел по дел информациите кои беа теми за дискусија:

- Ажурирање на контактите и потврда на лицата за контакт;

- НПЦ асистенти , измени и дополненија;

- Организирање на настани со град до маќин од Јапонија за време на престојот;

- Посета на Спортските капацитети пред одложување на игрите и можноста за организирање и учество на тренинг-камп;

- Престој во олимписко село на тимот и евентуална потреба од закупување на хотел за посебни гости;

- Учество на нашата екипата на церемониите на отворање и затворање на игрите;

- Службено возило, евентуална промена на тип на возило и број на седишта;

- Планиран број на наши учесници и продолжување на систем на квалификации;

- Пријава на лекар на екипа и медицински сервис за спортсите;

- Планирани на денови на пристигнување и заминување од Јапонија на нашите учесници.

Откако ги ажурираме сите овие податоци се договоривме, иако Игрите се одложени за 2021 година, да останеме летово во комуникација, бидејќи од октомври се очекува повторно интензивирање на соработката во однос на разни преписки.

Б.Јовановски

ВИДЕОКОНФЕРЕНЦИЈА СО ПРЕТСЕДАТЕЛИТЕ НА ПАРАОЛИМПИСКИТЕ КОМИТЕТИ ОД ЈУГОИСТОЧНИОТ РЕГИОН НА ЕПЦ

На 29.4.2020 г. со почеток во 14:30 часот беше одржан видеосостанок со претседателите на Параолимписките комитети на југоисточниот субрегион на Европските параолимпски комитети.

На состанокот беа поканети претставници на Параолимпски комитети на: Хрватска, Црна Гора, Северна Македонија, Романија, Србија, Словенија, Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Косово и Молдавија.

Учество зедоа претседатели и генерални секретари на шест комитети и тоа: Хрватска, Црна Гора, Северна Македонија, Романија, Србија и Словенија, а состанокот го водеше претседателот на Европскиот параолимпски комитет, Ратко Ковачич.

Тема на состанокот беше состојбата во поодделните држави од регионот во врска со пандемијата ковид-19, начин на управување со кризата во оваа тешка состојба и како да продолжиме понатаму, како и состојбата во однос на тренингот на спортсите, нивната здравствена состојба и видувањата на комитетите за продолжување на активностите во оваа и следната година.

Во своето обраќање истакнав:

„Параолимпскиот комитет на Северна Македонија ги следи препораките и мерките на Владата на Република Северна Македонија за справување со коронавирусот. Ширењето на стравотниот коронавирус ги погоди сите спортсисти, особено оние што се подготвува за Параолимијадата во Токио 2020 година. Со прекинатата севкупна спортска ак-

тивност низ светот, плановите и подготвите на оние што се подготвуваа за Параолимписките игри во Јапонија беа исфрлени од употреба и нивните програми за тренинг ќе забележат тотална промена. Државите ги затворија своите граници. Во нашата држава немаме случај некој од нашите спортисти да бил во странски земји и да не е во можност да се врати дома. Сите наши спортисти се свесни за состојбата. Разбираат дека нивното здравје е поважно од одржувањето и учеството на Параолимписките игри. За среќа, до денес немаме спортист со инвалидност кој бил инфициран со корона-вирусот. Мора да видиме што е најдобро за земјата и како најдобро да се избегне овој вирус. Според препораките и мерките на Владата на Република Северна Македонија, како и на Агенцијата за млади и спорт, сите објекти за тренинг и натпревари во Северна Македонија сега се затворени, и не е дозволено спортистите и нивните тренери да ги користат истите. Никој не знае што ќе се случува следните недели. Се разбира, се надеваме на најдоброто, но сепак постои елемент на висок ризик. Како Параолимпски комитет ги одложивме сите спортски активности на национално ниво за втората половина од годинава, секако ако ситуацијата со вирусот ковид-19 биде подобра и ако се создадат услови за непрекинато и пред сèако биде заштитено здравјето на нашите спортисти.

Нашите врвни спортисти имаат домашен тренинг во последните шест недели, но тоа ни приближно не е исто како тренингот на спортските борилишта. Како комитет немаме ниту објект, ниту пак доволно средства да ги собереме сите наши врвни спортисти и да им обезбедиме квалитетен програмиран тренинг и интерни натпревари. Во моментот, тие веќе не се на високо ниво на тренинг. Се плашам дека и доколку ситуацијата со ковид-19 значително се подобри и се овозможат натпревари, дека нашите спортисти нема да бидат доволно подгответи за да постигнат високи резултати и пласмани на истите. Свесни сме дека во следниот период веројатно ќе имаме натпревари на кои нема да учествуваат странски учесници заради стравувањата од ковид-19, туку само натпревари меѓу клупските соиграчи. Се разбира, тоа е значително различно во однос на меѓународните натпревари. Тоа веќе ќе личи на интензив-

на тренинг сесија, отколку на натпревар. Кога се натпреварувате против вашите соиграчи, нивото на вознемиреност и интензитет не се премногу високи, меѓутоа свесни сме дека тоа е сè што можеме да направиме во моментот“.

Ова е приближно ситуацијата во Параолимпскиот комитет на Северна Македонија.

Се договоривме и во иднина периодично да одржуваме вакви видеоконференции и да ги споделуваме информациите врзани со олабавување на мерките во однос на ковид-19 со надеж дека најскоро се ќе се врати во нормала и дека спортистите ќе добијат можност за учество на натпревари од највисок ранг.

Б.Јовановски

членовите да се состанат лично. На голем дел од состанокот доминирала дискусија за влијанието на пандемијата на ковид-19 и тоа не само врз одложувањето на Параолимписките игри во Токио 2020 туку и на работата на ИПЦ и пошироко врз сèкупното Параолимписко движење.

Беа презентирани мерките што ги презема Организацискиот комитет на игрите во Токио 2020 г. во врска со активностите за препланирање на Параолимписките игри следното лето.

Класификацијата на спортистите пред Игрите ќе претставува сериозен предизвик, пред сè заради неизвесноста на одржувањето на спортскиот календар, но Организацискиот комитет на игрите разработува и планира повеќе сценарија и предлага низа конструктивно решенија.

Исто така беше кажано дека на членовите на Советот на спортисти при ИПЦ им е продолжен мандатот до август 2021 година поради одложување на Игрите. Изборите за конституирање на новиот состав вообичаено се одржуваат за време на одржувањето на Игрите така што на сегашните членови, чиј мандат требаше да заврши во август 2020 година, им се продолжи за уште 12 месеци, односно до август следната година.

ВИДЕОКОНФЕРЕНЦИЈА

НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ

НА ИПЦ
СО НАЦИОНАЛНИТЕ
ПАРАОЛИМПИСКИ
КОМИТЕТИ ОД ЕВРОПА

Претседателот на Меѓународниот паралимпски комитет (ИПЦ), Ендрю Парсонс, и високите претставници на бордот на ИПЦ, во рамките на серијата конференциски повици со сите членки на ИПЦ во текот на месец јули 2020 година, одржа видеоконференција со претставници од Националните паралимпски комитети од Европа.

На видеоконференцијата, која се одржа на 10.7.2020 г., во 13 часот, беа приклучени повеќе од 33 претставници од европските паралимпски комитети, а Параолимпскиот комитет на Северна Македонија беше претставен од претседателот Бранимир Јовановски.

Се дискутираа теми во врска со ажурирањата на активностите за одложените Параолимписки игри во Токио 2020 година, потоа теми кои беа на дневен ред на последниот состанок на Управниот одбор на ИПЦ (6-8 јули) и други поврзани теми со паралимпиското движење.

Ендрю Парсонс, претседател на ИПЦ, истакна дека првпат во историјата на ИПЦ, 85. седница на Управниот одбор на ИПЦ била одржана преку видеоповик без

одржувањето на Параолимписките игри во 2021 година ќе биде глобална прослава на човековите настојувања, отпорност и надеж. Со спортисти и спортови сместени во центарот на внимание на Игрите „Токио 2020“ верува дека Параолимписките игри ќе бидат спектакуларен настан, вистински саем на спорт, на кој спортистите со инвалидитет ќе ги забавуваат навивачите и со своите перформанси и упорноста ќе придонесат во создавање на еден нов, поинклузивен свет.

Б.Јовановски

ХИДРОКОЛ С

ВОДОНЕПРОПУСТНО ЛЕПИЛО ЗА ПЛОЧКИ

WATERTIGHT TILE ADHESIVE

ВОДОНЕПРОПУСНО ЛЕПИЛО ЗА ПЛОЧИЦЕ

ВОДОНЕПРОПУСКЛИВО ЛЕПИЛО ЗА ПЛОЧКИ

HIDROKOL

ХИДРОМАЛ ФЛЕКС

ДВОКОМПОНЕНТНА СМЕСА ЗА ИЗВЕДЕЊЕ НА ЕЛАСТИЧНА
ХИДРОИЗОГАЦИЈА НА ЦЕМЕНТНО ПОЛИМЕРНА ОСНОВА

PERZIJA CEMENTO CON COMPONENTES DE PÓMINA E HIDROIZOLANTE ELÁSTICO
EN BASE POLIMÉRICA Y CIMENTOS

CEMENT-POLYMER BASED TWO-COMPONENT ELASTIC WATERPROOFING

ДВОКОМПОНЕНТНА СМЕСА ЗА ИЗВОДЕЊЕ ЕЛАСТИЧНА ХИДРОИЗОГАЦИЈА

НА ЦЕМЕНТНО / ОЛИМЕРНО ОСНОВИ

ELÁSTICA CON DUE COMPONENTES HIDROIZOLACIÓN

на цементна основа

HIDROMAL FLEKS

ХИДРОМАЛ ФЛЕКС и ХИДРОКОЛ С, донација за нашите пријатели од "Мобилност"
за санација на подовите на 11 специјално приспособени апартмани во г. Охрид

„ПРИСТАПНА МАКЕДОНИЈА“

ISSN 1857-8470

